

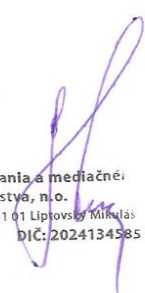
**KONCEPCIA REGIONÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA
HORNÉHO LIPTOVA DO ROKU 2029 V KONTEXTE
ZLEPŠENIA PODMIENOK PRE ZVÝŠENIE
ZAMESTNANOSTI A ROZVOJ PODNIKANIA V REGIÓNE**

Liptovský Mikuláš

2019

Spracoval projektový tím v zložení:

Hlavný koordinátor odbornej aktivity:	Ing. Vladimír Šagát, PhD.
Hlavní experti:	PaedDr. Ján Kamod'a, PhD. (1) RNDr. Rastislav Haraga, PhD. (2)
Experti:	Mgr. Soňa Balážová (1) Mgr. Alojz Galbavý (2) JUDr. Ivan Kotleba (3) PhDr. Mgr. Peter Rosputinský, PhD. (4) PhDr. Dušan Štrauss, PhD. (5)
Odborníci:	Mgr. Ľubica Ďurajdová, PhD. (1) PhDr. Desana Stromková (2) Ing. Ivan Kováč (3)
Schválil – štatutárny orgán:	RNDr. Rastislav Haraga, PhD.

Akadémia rozvoja a mediácií
poradenstvo, s.r.o.
ul. 1. mája 697/26, 031 01 Liptovský Mikuláš
IČO 45743894 DIČ: 2024134585

Liptovský Mikuláš

2019

Obsah

ÚVOD	7
1 VÍZIA REGIONÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA HORNÉHO LIPTOVA DO ROKU 2029 11	
2 MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE ODVETVOVÝCH ANALÝZ A SWOT ANALÝZY	11
3 ODVETVOVÉ STRATÉGIE V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ HORNÉHO LIPTOVA.....	28
3.1 POPIS ZÁKLADNÝCH POZÍCIÍ PRI TVORBE PRIEZEZOVÝCH STRATÉGIÍ V RÁMCI KLÚČOVÝCH ODVETVÍ	28
3.2 STRATEGICKÝ CIEĽ – POZÍCIA „A“	29
3.2.1 Špecifický cieľ A.1: Zintenzívniť spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami	29
3.2.2 Špecifický cieľ A.2: Využívať spoluprácu regionálneho školstva s vysokou školou za účelom aplikovania najnovších poznatkov v oblasti vedecko-výskumnej	30
3.2.3 Špecifický cieľ A.3: Zintenzívniť a skvalitňovať duálny systém vzdelávania.....	30
3.2.4 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „A“	31
3.3 STRATEGICKÝ CIEĽ – POZÍCIA „B“	31
3.3.1 Špecifický cieľ B.1: Vytvárať podmienky pre ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov	31
3.3.2 Špecifický cieľ B.2: Skvalitňovať vzdelávací proces aplikovaním moderných digitálnych technológií pre získavanie špecifických kompetencií v uplatnení sa v praxi	32
3.3.3 Špecifický cieľ B.3: Rozvíjať vzdelávanie v cudzích jazykoch.....	33
3.3.4 Špecifický cieľ B.4: Vytvárať podmienky pre možnosť zapájania sa do národných projektov za účelom potrieb modifikácie a dopĺňania existujúcich vzdelávacích programov.....	34
3.3.5 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifické ciele B.1 až B.4.....	34
3.3.6 Špecifický cieľ B.5: Využiť potenciál Horného Liptova v ekologickej výchove a vzdelávaní a zavádzať inovatívne programy osvetovej činnosti zameranej na ochranu životného prostredia.....	35
3.3.7 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ B.5	37
3.3.8 Špecifický cieľ B.6: Venovať v systéme RVV dôraz na čitateľskú gramotnosť, prírodovednú gramotnosť, jazykové kompetencie a digitálnu gramotnosť	38
3.3.9 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ B.6.....	39
3.4 STRATEGICKÝ CIEĽ – POZÍCIA „C“	40
3.4.1 Špecifický cieľ C.1: Vytvárať integrované odbory, ktoré profilujú absolventa pre potreby trhu práce.....	40

3.4.2 Špecifický cieľ C.2: Zintenzívniť vedecko-výskumnú činnosť v študijných odboroch s využitím možností úprav učebných osnov pre vytvorenie časovo-tematických plánov zameraných najmä na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb.	40
3.4.3 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifické ciele C.1 až C.2	41
3.4.4 Špecifický cieľ C.3: Koordinovaným prístupom dosiahnuť zvýšenie kvality poskytovaných služieb a miestnej výroby	42
3.4.5 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ C.3.....	43
3.4.6 Špecifický cieľ C.4: Využitím neformálneho vzdelávania v systéme RVV substituovať formálne vzdelávanie pre zvýšenie flexibility výchovy a vzdelávania pre potreby trhu práce v regióne Horného Liptova	44
3.4.7 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ C.4.....	46
3.5 STRATEGICKÝ CIEĽ – POZÍCIA „D“	46
3.5.1 Špecifický cieľ D.1: Vytvárať nové vzdelávacie programy pre žiakov s uplatnením sa na trhu práce.....	46
3.5.2 Špecifický cieľ D.2: Navrhovať nové študijné programy pre potreby praxe	47
3.5.3 Špecifický cieľ D.3: Navrhovať nové dvojročné učebné odbory pre žiakov končiacich v nižšom ako deviatom ročníku základnej školy	48
3.5.4 Špecifický cieľ D.4: Vytvárať metodické materiály prostredníctvom katedier vysokej školy, pre úpravy učebných osnov regionálneho školstva	49
3.5.5 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifické ciele D.1 až D.4.....	49
3.5.6 Špecifický cieľ D.5: Skvalitnením regionálnej výchovy a vzdelávania vytvárať podmienky pre ďalšie a celoživotné vzdelávanie a pre lepšie uplatnenie sa obyvateľov na trhu práce v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva (rezort pôdohospodárstva).....	50
3.5.7 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.5.....	51
3.5.8 Špecifický cieľ D.6: Rozvíjať podnikateľské aktivity v lesníctve a poľnohospodárstve smerujúce k ekologickému obhospodarovaniu lesa a pôdy s efektívnym využívaním miestnych zdrojov.....	52
3.5.9 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.6.....	54
3.5.10 Špecifický cieľ D.7: Dosiahnuť vyššiu intervenciu štátu pri riešení problémov v rozvoji lesníctva a poľnohospodárstva.....	54
3.5.11 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.7.....	57
3.5.12 Špecifický cieľ D.8: Vytvárať podmienky pre aktívnu spoluprácu pri rozširovaní miestnej výroby a služieb v regióne.....	57

3.5.13 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.8.....	60
3.5.14 Špecifický cieľ D. 9: Skvalitňovaním a modifikáciou neformálneho vzdelávania zabezpečiť vzťah k trvalo udržateľnému rozvoju a starostlivosti o krajinu v kooperácii s rozvojom cestovného ruchu, službami cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva v kooperácii s turizmom a rozvojom špecifických foriem turizmu	61
3.5.15 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.9.....	62
3.5.16 Špecifický cieľ D.10: Rozvíjať spoluprácu s významnými podnikateľskými subjektmi pri napĺňaní vzdelávacích programov celoživotného vzdelávania, ich flexibility a operatívnej rôznorodosti podľa potrieb rozvoja cestovného ruchu a služieb cestovného ruchu a jeho spoločných prienikov s ostatnými odvetviami.....	63
3.5.17 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.10.....	64
4 ZHRNUTIE K ODVETVOVÝM STRATÉGIÁM V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ HORNÉHO LIPTOVA.....	65
5 KONCEPCIA REGIONÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA HORNÉHO LIPTOVA DO ROKU 2029.....	74
5.1 PRINCÍPY KONCEPCIE REGIONÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	74
5.2 OBSAH A DRUHY VZDELÁVACÍCH ČINNOSTÍ V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ	75
5.3 REALIZAČNÉ OPATRENIA V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ	77
5.3.1 Inštitucionálne, odborné a infraštruktúrne zabezpečenie regionálnej výchovy a vzdelávania	77
5.3.2 Kľúčové prvky pri realizácii koncepcie regionálnej výchovy a vzdelávania.....	78
5.3.3 Hodnotenie regionálnej výchovy a vzdelávania.....	80
6 NÁVRHY ODPORÚČANÍ PRE VZDELÁVACIE INŠTITÚCIE ZA ÚČELOM UDRŽANIA KVALITY V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ A AKČNÝ PLÁN	82
POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE.....	100
PRÍLOHY:	103

Použité skratky

AV – Akadémie vzdelávania

CVČ – Centrum voľného času

CR – cestovný ruch

IKT – informačno-komunikačné technológie

KU – Katolícka univerzita

MAS HL - Miestna akčná skupina Horný Liptov

MVO – mimovládna organizácia

MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

MRK – marginalizovaná rómska komunita

NAPANT – Národný park Nízke Tatry

NLC – Národné lesnícke centrum

OOOR - Oblastná organizácia cestovného ruchu

PRV – Program rozvoja vidieka

RVC – Regionálne vzdelávacie centrum

RVV – regionálna výchova a vzdelávanie

SHR – samostatne hospodáriaci roľník

SMOPaJ – Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva

SOŠ – stredná odborná škola

ŠIOV – Štátny inštitút odborného školstva

TANAP – Tatranský národný park

UPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

VVP – výchovno-vzdelávací proces

ZŠ - základná škola

ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska

ŽSK – Žilinský samosprávny kraj

ÚVOD

Projekt „Tvorba koncepcie regionálnej výchovy a vzdelávania Horného Liptova do roku 2029 v kontexte zlepšenia podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v regióne“, má za cieľ zlepšiť regionálne vzdelávanie a výchovu v regióne Horného Liptova. Projekt realizovala Akadémia vzdelávania a mediačného poradenstva, n. o.

Projekt bol podporený z Operačného programu Efektívna verejná správa ako dopytovo orientovaný projekt pre menej rozvinuté regióny pre posilnenie inštitucionálnych kapacít efektivity verejnej správy.

Cieľ projektu je dosiahnutý pomocou analýzy teoretických, koncepčných a legislatívnych východísk regionálnej výchovy a vzdelávania na všetkých stupňoch škôl vrátane celoživotného vzdelávania v regióne Horného Liptova a taktiež prostredníctvom analýzy súčasného stavu RVV vo vybraných oblastiach (lesníctvo, poľnohospodárstvo, miestna výroba a služby, ochrana životného prostredia a ekologické služby, cestovný ruch, služby cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva).

Turbulentný vývoj globálnej ekonomiky kladie nové nároky na ľudí, firmy, verejný sektor a vyžaduje si zmeny na regionálnej úrovni. Tie sa týkajú nárokov na nové kvalifikácie a zručnosti pracovnej sily a jej kreativitu, nové technológie a inovácie. Zároveň sa otvárajú spoločenské výzvy, na ktoré musia regióny reagovať, akými sú zmeny v oblasti životného prostredia, klimatické zmeny a boj so sociálnou exklúziou.

V súvislosti s odporúčaniami UNESCO na ochranu tradičnej kultúry a folklóru, ďalej v posilňovaní regionálnej identity obyvateľstva, je jedným z cieľov našej koncepcie vytvárať u obyvateľov všetkých vekových kategórií základné predpoklady na rozvoj citovej väzby k svojmu regiónu, jeho prírody, kultúrnym a civilizačným špecifikám.

Regionálna výchova a vzdelávanie má aktívne podporovať spoločenské snahy o uplatnenie regionálneho princípu vo vzdelávaní, a to najmä učiť o miestnom regióne, vzdelávať prostredníctvom miestneho regiónu a vychovávať pre región.

Zároveň regionálna výchova a vzdelávanie reaguje na lokálne potreby a výzvy, čo obyvateľom umožňuje uplatňovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti vo svojom okolí a zároveň získavať silnejšiu identitu k danej obci a regiónu. Pre pochopenie špecifických potrieb regiónu je dôležitá okrem iného, aj geograficko-morfologická špecifikácia regiónu a jeho situovanie v okrese Liptovský Mikuláš a v Žilinskom kraji. Významným fenoménom územia je vysoká koncentrácia osobitne chránených území prírody a krajiny, Tatranský národný park a Národný park Nízke Tatry, ktoré sú súčasne aj nadregionálnymi biocentrami (chránené územia NATURA, Chránené vtáčie územia, ktoré významne ovplyvňujú hospodársku činnosť v území).

Rozsah a zameranie tejto koncepcie vychádza z nasledovných spracovaných materiálov:

- Analýza jednotlivých zložiek a obsahov všetkých súvisiacich strategických dokumentov, programov a legislatívnych východísk týkajúcich sa realizácie politiky výchovy a vzdelávania v regióne Horného Liptova s ohľadom na vytváranie podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v regióne

Východiskom uvedenej analýzy boli obsahy týchto dokumentov:

- strategický dokument „Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2020“
- program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja
- školské vzdelávacie programy vybraných základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí združenia
- školské vzdelávacie programy vybraných stredných škôl regionálneho významu v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
- vzdelávacie programy vybraných vysokých škôl s potenciálnym regionálnym dopadom v súlade s prioritami hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Horného Liptova
- legislatíva v oblasti regionálneho školstva, v oblasti celoživotného vzdelávania a v oblasti vysokých škôl
- strategické dokumenty celoslovenského aj európskeho významu
- dokumenty regionálneho a lokálneho významu so zameraním na RVV HL
- inštitúcie so svojimi výchovno-vzdelávacími aktivitami

- analýza situácie na trhu práce v Liptovskom regióne
- Spracovanie SWOT analýzy pre identifikované kľúčové odvetvia (oblasti) sociálno-ekonomického rozvoja Horného Liptova

SWOT analýza bola realizovaná v piatich odvetviach s nasledovnou štruktúrou:

- lesníctvo
- poľnohospodárstvo
- miestna výroba a služby
- ochrana a tvorba životného prostredia a ekologické služby
- cestovný ruch, služby cestovného ruchu a voľného času, ochrana pamiatok a kultúrneho dedičstva

Pre každý uvedený modul bola SWOT analýza realizovaná samostatne, pričom boli komplexne posudzované aspekty vzdelávacieho systému:

- silné stránky
- slabé stránky
- príležitosti
- ohrozenia.
- Na základe uvedených SWOT analýz bola pre každý uvedený modul spracovaná stratégia rozvoja pre oblasť formálnej aj neformálnej regionálnej výchovy a vzdelávania pre územie Horného Liptova
- Spracovanie koncepcie obsahujúcej štyri odvetvové stratégie navrhnuté podľa úrovne a rozsahu výchovno-vzdelávacích potrieb

Zo spracovaných stratégií formálnej (pedagogickej) a neformálnej (nepedagogickej) regionálnej výchovy a vzdelávania sme rozpracovali strategické ciele, špecifické ciele, opatrenia a aktivity do jednotlivých odvetvových stratégií.

1 VÍZIA REGIONÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA HORNÉHO LIPTOVA DO ROKU 2029

„Do roku 2029 sa v regióne Horného Liptova cez intenzívnu spoluprácu škôl, samosprávy, neverejného sektora a podnikateľov zlepši kvalita regionálnej výchovy a vzdelávania a zvýši dostupnosť formálneho aj neformálneho vzdelávania pre všetky vekové a sociálne skupiny obyvateľstva s pozitívnym dopadom na zvýšenie ich zamestnanosti a zamestnateľnosti reagujúcej na potreby trhu práce v záujme ďalšieho rozvoja regiónu“

2 MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE ODVETVOVÝCH ANALÝZ A SWOT ANALÝZY

V tejto kapitole predstavujeme zhrnutie odvetvových analýz a SWOT analýzy, ktoré vychádzajú zo strategických cieľov. Uvádzame výstupy zo SWOT analýzy SWOT analýzy v odvetviach lesníctvo, poľnohospodárstvo, miestna výroba a služby, ochrana a tvorba životného prostredia a ekologické služby a odvetvia cestový ruch, služby cestovného ruchu a voľného času, ochrana pamiatok a kultúrneho dedičstva.

Popis najsilnejších a najslabších stránok v jednotlivých posudzovaných odvetviach za pedagogický aj nepedagogický proces, ktoré sú súčasťou SWOT analýzy, sa stali východiskom pre Odvetvové stratégie.

ODVETVIE LESNÍCTVA

Pedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Obsah študijného odboru lesníctvo má širokospektrálne smerovanie v oblasti lesníctva a drevárstva

Z analyzovania študijného odboru sme zistili, že žiaci majú možnosť získať odborné znalosti z lesníckej botaniky a zoológie, náuky o lesnom prostredí, pestovania lesov, hospodárskej úpravy lesov, ochrany lesov, lesnej ťažby, lesníckej geodézie, včelárstva a drevárskej výroby.

Kvalitne vybudovaný a fungujúci systém RVV prepojený s praxou v odvetví lesníctva a ochrany prírody a krajiny

V rámci fungujúceho systému RVV bolo zistené, že majú vytvorené študijné a učebné odbory, ktoré priamo nadväzujú na odvetvia lesníctva a ochrany prírody a krajiny, ako napr. lesníctvo – lesnícka prevádzka, podnikateľ pre rozvoj vidieka, praktické cvičenia odborných predmetov, ako technológia v oblasti drevárstva ako je hospodárska úprava lesov, lesnícka geodézia, pestovanie okrasných drevín, lesnícka zoológia, lesnícka botanika, a pod.

Tvorba nových študijných programov pre potreby praxe

Pri skúmaní koncepčných cieľov SOŠ lesníckej a drevárskej sa zamerali na vytvorenie nového študijného odboru podnikateľ pre rozvoj vidieka, technika drevostavieb a vidiecka turistika ako pomaturitné štúdium.

Slabé stránky RVV v odvetví:

Nedostatočné vybavenie modernými mechanickými prostriedkami a trenažérmi v stredisku odbornej praxe

V stredisku odbornej praxe lesníckej školy neboli zabezpečené moderné stroje a strojové zariadenia, a taktiež nedisponovali modernou didaktickou technikou.

Nedostatočne využitý kvalitný pedagogický potenciál zapájania sa do projektov

Vzhľadom na 100% odbornosť pedagogických zamestnancov, je ich odborný potenciál nedostatočne využitý pri tvorbe projektov a zapájania sa do medzinárodných konferencií.

Nedostatočné využívanie možností vytvárať podnikateľskú činnosť v pôsobnosti školy

Študijné a učebné odbory umožňujú, aby sa škola zamerala aj na podnikateľskú činnosť, ktorá by jej umožnila vylepšiť finančnú situáciu, hlavne zakúpením modernej didaktickej techniky.

Nepedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Aktivity a činnosť Národného lesníckeho centra – Ústavu lesníckeho poradenstva a vzdelávania vo Zvolene

NLC zabezpečuje odborné vzdelávanie všetkých profesií v lesníctve, poskytuje poradenský servis, umožňuje prenos výsledkov vedy a výskumu a zahraničných skúseností do praxe, metodicky riadi prípravu odborných publikácií a študijných materiálov pre odborné školy, pre vzdelávacie programy v rámci lesného hospodárstva (napr. učebnica Lesná pedagogika, Príručka vlastníka a obhospodarovateľa lesa). NLC je dôležitým partnerom pri napĺňaní cieľov RVV na území Horného Liptova.

Využitie lesnej pedagogiky ako dôležitej súčasti RVV v odvetví lesníctva

Rôzne formy lesnej pedagogiky, ktoré sú už v praxi realizované, vychovávajú deti a mládež k ochrane lesa, k pochopeniu jeho významu pre človeka, budujú u detí a mládeže vzťah k lesníctvu, hlavne formou zážitkového učenia. Z pohľadu celoživotného vzdelávania má svoje významné postavenie pri ďalšom vzdelávaní absolventov lesníckych škôl a pri vzdelávaní členov lesných pozemkových spoločenstiev k využívaniu mimo produkčných funkcií lesa.

Široká ponuka RVV od rezortných zariadení a inštitúcií pôsobiacich v regióne Horného Liptova

V regióne Horného Liptova pôsobia správy dvoch národných parkov a Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, ktorých aktivity sú prispôbené rôznym vekovým kategóriám, dokonca aj zdravotnému stavu klientov a návštevníkov. Napr. „Tatry bez bariér“ (TANAP) ako vzdelávací a osvetový program ponúka sieť značkových chodníkov, ktoré sú prispôbené ľuďom so zníženou schopnosťou pohybu. Správa NAPANTu ponúka pre seniorov turistické akcie so sprievodcom. SMOPaJ má širokú škálu pravidelne aktualizovaných výchovno-vzdelávacích programov pre deti a mládež, prípadne pre rodičov a deťmi. Je v záujme ďalšieho rozvoja RVV na Hornom Liptove udržať a rozširovať ponuku podobných aktivít.

Slabé stránky RVV v odvetví:

Nedostatočné výsledky a zameranie RVV na občiansku angažovanosť, dobrovoľníctvo pri ochrane lesa, aj vo vzťahu k MRK

RVV v odvetví lesníctva, pri ochrane lesa, je vo veľmi malej miere zameraná na dospelú populáciu, na špecifickú cieľovú skupinu regiónu – MRK, ktorá je v rámci ŽSK na Liptove najkoncentrovanejšia. Do RVV je potrebné zahrnúť aktivity na podporu dobrovoľníctva pri ochrane lesa, rozšíriť iniciatívu na dospelú populáciu aj na členov MRK cez komunitné centrá a terénnu prácu.

Nedostatočné využívanie doplnkových foriem využitia lesného potenciálu v RVV

Pre región s veľkou plochou lesa v chránených územiach je dôležité hľadať doplnkové formy využívania lesného potenciálu, napr. spoplatnením náučných trás, rozširovaním služieb poznávania lesa so sprievodcom v chránenom území, spoplatnené pozorovanie divej zveri a pod.

Nedostatočná vzdelanostná úroveň zamestnancov pracujúcich v lesníctve a nedostatok ľudských zdrojov v lesníctve

V odvetví lesníctva klesá vzdelanostná úroveň, pracuje v ňom veľa ľudí so základným vzdelaním a veľa krát sa jedná o sezónnu prácu na dohodu. O prácu v odvetví nie je záujem. Ich práca nie je dostatočne ohodnotená. Rozširovanie vzdelania na využívanie nových technológií, preškoloňovanie zamestnancov či uznávanie kvalifikácií sú súčasťou opatrení a aktivít v stratégiách.

Nejednotný prístup štátnej správy k obhospodarovaniu lesného potenciálu

Národné memorandum o lesoch (MŽP SR, 2017) hovorí o nadradenosti aspektu ochrany prírody nad ekonomickými záujmami a Memorandum MPRV SR (2017) požaduje pokračovať v doterajšom hospodárení aj v lesoch nachádzajúcich sa v chránených územiach. Nejednotný až protichodný postup rezortných ministerstiev a nedoriešené kompenzácie zo strany štátu za ochranárske obmedzenia bránia trvalo udržateľnému obhospodarovaniu lesa a jeho využívanie aj na iné ako ekonomické činnosti, napr. napĺňanie ekologických a sociálnych funkcií lesa.

Nedostatočné využívanie zdrojov a prostriedkov EÚ a nepripravenosť žiadateľov v oblasti podávania projektov a žiadostí o NFP.

Pri analýze boli zistené problémy, hlavne malých obhospodarovateľov lesa, pri získavaní verejných zdrojov a zdrojov EÚ na podporu svojich investičných zámerov. Odborná pomoc a poradenstvo v tejto oblasti sú súčasťou opatrení a aktivít v rámci odvetvových stratégií.

ODVETVIE POĽNOHOSPODÁRSTVO

Pedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Existencia duálneho vzdelávania v odboroch súvisiacich s poľnohospodárstvom

Z analyzovaných dokumentov sme zistili, že duálne vzdelávanie prebieha v učebnom odbore potravinárska výroba. Vytvárali sa možnosti duálneho vzdelávania pre ďalšie študijné a učebné odbory, s firmami pôsobiacimi v regióne Horný Liptov.

Kvalitné zabezpečenie odbornej praxe

Študijný odbor agropodnikanie-agroturistika a učebné odbory poľnohospodárstva výroby a potravinárska výroba majú kvalitne zabezpečenú odbornú prax v existujúcich službách v oblasti poľnohospodárstva. Absolventi po absolvovaní záverečných skúšok získali kvalitné kompetencie v jednotlivých profesiách potrebných na trhu práce Horného Liptova.

Kvalitná kvalifikačná štruktúra obsadenia školy vo vzťahu k RVV

Z analyzovaných dokumentov sme zistili, že výučba humanitných a prírodovedných predmetov je 100% odborne zabezpečená. Odborné predmety anatómia a fyziológia hospodárskych zvierat, histológia a etológia chovu, rastlinná výroba, poľnohospodárska výroba a poľnohospodárske remeslá sú vo výučbe teórie a odbornej praxe zabezpečené 100% kvalifikovanosťou pedagogických zamestnancov.

Slabé stránky RVV v odvetví:

Nedostatočná materiálno-technická základňa a jej využívanie pre žiakov stredných škôl

Pomocou skúmaných dokumentov sa zistilo, že na SOŠ polytechnickej bola materiálno-technická základňa na nedostatočnej úrovni. Bola uvedená potreba výmeny starých tabúl, modernizácia učebne informatiky, chémie a odbornej plastikárskej učebne.

Nedostatočné podnikateľské aktivity v strednej škole

V analyzovaných dokumentoch sa nikde neuvádzali podnikateľské aktivity, ktoré by mohli pomôcť v oblasti finančných zdrojov.

Nedostatok odborných učební

Škola nemala vybudované odborné učebne pre cudzie jazyky, čo spôsobuje aj slabé výsledky žiakov počas štúdia. Nemali ani kvalitne vybavené odborné učebne pre premet matematika, fyzika a absentovala aj odborná plastikárska učebňa.

Nepedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Efektívne pôsobenie rezortných vzdelávacích inštitúcií

Agroinštitút Nitra, Agentúra pre rozvoj vidieka Nitra, NLC Zvolen a Ústav včelárstva v Liptovskom Hrádku poskytujú poradenstvo, vzdelávanie a zabezpečujú medzinárodnú spoluprácu v oblasti vzdelávania v odvetví poľnohospodárstva.

Nárast vzdelanostnej úrovne, hlavne v manažérskych profesiách a duševných činnostiach v odvetví

Výraznou mierou k tomu prospieva SPU Nitra, Centrum pôdohospodárskeho poradenstva a celoživotného vzdelávania pri Agroinštitúte Nitra, NLC Zvolen a poradenské fórum – poľnohospodársky poradenský systém, ktorých aktivity sú zamerané na rekvalifikácie odborných aj manuálnych profesií, na zvyšovanie informovanosti a vzdelanosti.

Aktivity poľnohospodárskych podnikov v oblasti RVV a v rozširovaní mimoprodukčnej činnosti

Poľnohospodárske podniky, eko a bio farmy v regióne Horného Liptova sa popri hlavnej produkčnej činnosti venujú aj edukačnej činnosti. Ponúkajú zážitkové učenie a osvetové aktivity pre deti a mládež budovaním kontaktných ZOO, organizovaním exkurzií priamo na

hospodárske dvory, na farmy a do včelníc, čím podporujú oblasť neformálneho vzdelávania v rámci RVV.

Slabé stránky RVV v odvetví:

Nízky záujem obyvateľstva, hlavne mladých ľudí, o prácu v odvetví

Príčiny uvedeného stavu sú v nízkych príjmoch v odvetví poľnohospodárstva, nedostatočná dotačná podpora malých farmárov zo strany štátu a neefektívne využívanie pôdneho potenciálu regiónu. Pre odvetvovú stratégiu je z hľadiska RVV určujúce stanovenie opatrení a cieľov zameraných na rekvalifikácie nezamestnaných či ľudí s nízkou kvalifikáciou.

Nedostatočný záujem zamestnávateľov investovať do vzdelávania zamestnancov, nízka účasť pracovníkov poľnohospodárskych podnikov na celoživotnom vzdelávaní

Záujem o celoživotné vzdelávanie pri posudzovaní slabých stránok odvetvia prejavovali väčšinou odborní pracovníci a vedúci funkcionári. Ani zamestnávatelia nemajú záujem investovať do vzdelávania vlastných zamestnancov, prípadne oceňovať ich snahu o rozširovanie vzdelania. Zároveň je poľnohospodárstvo založené na sezónnej práci, ktorá si nevyžaduje vyššie vzdelanie, a ktorá nie je motivujúcim faktorom pre zapojenie sa do celoživotného vzdelávania. Podniky organizujú len legislatívne povinné vzdelávanie či preškolenie zamestnancov. V rámci cieľov a opatrení v nižšie uvedených stratégiách sú riešené aktivity na podporu a plošné zavádzanie duálneho vzdelávania, podpora a pomoc drobným podnikateľom a SHR prostredníctvom neformálneho vzdelávania a poradenstva.

Nízka miera jazykových zručností a IKT zručností u zamestnancov odvetvia poľnohospodárstva

Nízka úroveň znalostí cudzích jazykov a počítačových zručností je faktorom obmedzujúcim získavanie zahraničných skúseností pri zavádzaní modernejších trendov a nových poznatkov do rozvoja odvetvia. V rámci opatrení stanovených v stratégiách sú navrhnuté aktivity, ktoré sú zamerané na riešenie uvedeného problému.

ODVETVIE MIESTNA VÝROBA A SLUŽBY

Pedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Kvalitné zabezpečovanie RVV s cieľom zakladania súkromných firiem v odvetví miestna výroba a služby

V posudzovanom odvetví miestna výroba a služby bolo analyzovaných množstvo študijných a učebných odborov, ktoré umožňujú vytvárať u absolventov kvalitné kompetencie s cieľom zakladania súkromných firiem v oblasti stavebníctva, obchodu, potravinárskej a poľnohospodárskej výroby, drevárskej a nábytkárskej výroby.

Kvalitné personálne obsadenie v oblasti RVV v súvislosti so skúmaným odvetvím

Kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov je 100% v humanitných a prírodovedných predmetoch, čo nemožno hovoriť pedagogických zamestnancoch odborných predmetov, ktoré sú súčasťou hlavne študijného odboru mechanik strojov a zariadení, mechanik počítačových sietí a mechanik elektrotechnik.

Dobrá spolupráca stredných škôl s firmami v regióne Horný Liptov ohľadom zabezpečenia praxe v súvislosti s odvetvím miestna výroba a služby

Z analyzovaných materiálov možno uviesť veľmi dobrú spoluprácu stredných škôl s reštauračnými zariadeniami (Družba, FIM) a hotelovými zariadeniami (Wellness Hotel Chopok, Relax Hotel Avena, Hotel Jánošík).

Slabé stránky RVV v odvetví:

Nízky počet odborných učební zameraných na rozvoj zručností žiakov v odvetví miestna výroba a služby hlavne v stredných školách

Ani jedna z analyzovaných škôl nebola komplexne vybavená odbornými učebňami, ktoré mali rozvíjať kompetencie žiakov v rámci študijných a učebných odborov.

Nízke zapájanie základných i stredných škôl do projektov v rámci RVV

Vzhľadom na širokú škálu študijných a učebných odborov sa nevyvíjala aktivita tvorby projektov, ktoré by mohli skvalitňovať RVV v danom odvetví.

Odchod kvalitných zamestnancov (učiteľov) stredných škôl za lukratívnejšími pracovnými ponukami aj mimo regiónu Horný Liptov

Vzhľadom na pretrvávajúci problém, ktorý spočíva v nízkom finančnom ohodnotení pedagogických a odborných zamestnancov sa prejavuje aj v tom, že je veľmi ťažko získať učiteľa odborných predmetov, a navyše vzniká situácia rozviazania pracovného pomeru uvedených učiteľov kvôli lukratívnejším pracovným ponukám mimo školstva.

Nepedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Existencia tradičných remesiel a služieb v regióne Horného Liptova so silným ľudským potenciálom pre ich rozvoj

Región Horného Liptova má bohaté zázemie zručných ľudí ovládajúcich tradičné remeslá a vykonávajúcich drobnú miestnu výrobu ako doplnkovú činnosť popri hlavnom zamestnaní aj ako svoje hlavné zamestnanie (živnosť, podnikanie). Pre udržanie a rozvoj je z hľadiska RVV potrebné podporovať ich formou poradenstva v podnikaní, pri propagácii ich produktov a služieb, pri predaji z dvora a pod. Tieto činnosti v rámci neformálneho vzdelávania sú zahrnuté v opatreniach uvádzaných v odvetvových stratégiách.

Špecifický potenciál remeselne zručných ľudí z marginalizovaných rómskych komunít.

Nakoľko región Horného Liptova je územím s najkoncentrovanejšou rómskou komunitou v rámci žilinského kraja, je potrebné v rámci odvetvových stratégií v záujme zvýšenia zamestnateľnosti tejto komunity, podporovať a rozvíjať ich tradičné remeslá a výrobu (kováčstvo, kolárstvo, práca s drevom, železom a pod.) aj cez neformálnu RVV, pričom ich popri odbornej, praktickej časti vzdelávania učiť aj ekonomickej, sociálnej a právnej gramotnosti.

Vzájomná spolupráca v regióne pri propagácii a podpore rozvoja miestnej výroby a služieb, aj v prepojení na rozvoj pôdohospodárstva a cestovného ruchu.

Obce Horného Liptova sú súčasťou územia MAS Horný Liptov, v rámci ktorej prebieha efektívna spolupráca pri koordinovanom rozvoji územia, pričom sa dôraz kladie na rozvoj

miestnej výroby a služieb. V rámci tejto podpory sú propagovaní obyvatelia zaoberajúci sa rôznymi druhmi remesiel, ručných prác, výrobou tradičných ľudových výrobkov a tradičného umenia, či poskytovaním miestnych služieb. Súčasťou odvetvových stratégií sú navrhnuté aktivity v RVV na udržanie a rozšírenie tejto podpory v rámci MAS Horný Liptov.

Slabé stránky RVV v odvetví:

Chýba regionálny poradenský a informačný servis pre drobných podnikateľov

Pri analýze situácie v regióne bolo zistené, že v oblasti neformálnej RVV chýba pre drobných podnikateľov v remeslách a poskytovateľov služieb poradenský servis, ktorý by, hlavne začínajúcim poskytovateľom či živnostníkom, pomáhal zorientovať sa v legislatíve, v čerpaní verejných a iných zdrojov pre zahájenie činnosti, pre udržanie živnosti a propagáciu svojich produktov a služieb, pri predaji z dvora a administratívne spojenej s podnikaním. S uvedenou slabou stránkou súvisí aj nedostatočná digitálna gramotnosť, hlavne starších poskytovateľov služieb a remeselníkov. Pre rozvoj neformálneho vzdelávania v uvedených oblastiach sú v odvetvových stratégiách prijaté konkrétne opatrenia a aktivity.

Absencia regionálnych značiek produktov miestnej výroby a služieb ako príčina nedostatočnej prezentácie hodnôt regiónu Horný Liptov.

Produkty miestnej výroby a služieb sú známe len v blízkom regióne, chýba dostatočná reklama a marketing. Pri analýze situácie sme zistili nedostatočný počet podujatí propagujúcich miestnu výrobu a služby – remeselné trhy, jarmoky a pod. Z pohľadu RVV v nepedagogickom procese je daná problematika priestorom pre neformálne vzdelávania v oblasti reklamy, propagácie a marketingu, pri zavádzaní regionálnych značiek produktov a pri budovaní pozitívneho vzťahu k regiónu a k domácej produkcii. Odvetvové stratégie sú zamerané aj na uvedené oblasti RVV.

Pomerne vysoký vek obyvateľov pracujúcich v miestnej výrobe a službách, hlavne v oblasti tradičných remesiel.

Z vyššie uvedeného dôvodu je jedným z opatrení odvetvových stratégií prostredníctvom RVV uchovávať a rozvíjať pôvodné remeslá výchovou mladých remeselníkov, prenášaním

skúseností od starších remeselníkov aj cez napr. tvorivé dielne, poprípade poskytovať rekvalifikácie či cez uznávanie kvalifikácií (validáciou) u zručných ľudí bez vzdelania v odbore, ale sú skúsenosťami a praxou.

ODVETVIE OCHRANA A TVORBA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A EKOLOGICKÉ SLUŽBY

Pedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Zapojenie študentov KU do projektov súvisiacich s ochranou životného prostredia

Z analyzovaných dokumentov Študentskej vedeckej odbornej činnosti v odboroch biológia a ekológia, sa študenti zapájali do projektov, ktoré súviseli s ochranou životného prostredia.

Dobre spracované časovo-tematické plány v oblasti prírodných javov a dejov v životnom prostredí na ZŠ

Boli analyzované okrem učebných plánov a učebných osnov aj časovo-tematické plány na ZŠ, ktoré disponujú najnovšími poznatkami z vedy a výskumu v oblasti prírodných javov a dejov v životnom prostredí.

Vedecko-výskumná činnosť v študijnom odbore biológia zameraná na ochranu životného prostredia

Vedecko-výskumná činnosť v projektoch VEGA a KEGA bola zameraná na: „Vplyv antropogénnej záťaže na výskyt mikrobiálnych a parazitných organizmov v životnom prostredí v urbánnych a rurálnych ekosystémoch“, „Ekosystémové služby na podporu ochrany krajiny v podmienkach globálnej zmeny“, „Podiel synúzie podrastu a vybraných druhov živočíchov na geobiochemických cykloch v lesných ekosystémoch“, „Chemizmus zrážok a biota lesných ekosystémov“ a „Kolobeh látok vo vybraných lesných ekosystémoch“.

Slabé stránky RVV v odvetví:

Nedostatok metodických materiálov zameraných na RVV v základnom školstve

V rámci analýzy celkovej dokumentácie pre výučbu jednotlivých predmetov na ZŠ, bol zistený nedostatok metodických materiálov zameraných na RVV v danom odvetví.

Nepostačujúce vybavenie MTZ odborných učební v prírodovedných predmetoch ZŠ

V analyzovaných vzdelávacích inštitúciách neboli na primeranej kvalitatívnej úrovni vybavené odborné učebne, hlavne pre predmety biológiu a chémiu.

Chýbajúce študijné programy na KU rozširujúce ponuku RVV a ochrany životného prostredia

KU počas analýzy jej dokumentov, nemala akreditovaný žiadny študijný program zaoberajúci sa ochranou životného prostredia.

Nepedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Rozsiahla edukačná činnosť rezortných organizácií MŽP SR pôsobiacich v regióne Horného Liptova

Ponuka edukačných aktivít pre verejnosť zo strany správy dvoch národných parkov (NAPANT, TANAP) a Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva zameraných na ochranu životného prostredia, prírody a krajiny je celoročná, viac zameraná na deti a mládež, pričom ponúka aj formy zážitkového učenia či učenia sa u klienta (predškolské zariadenia). Dlhodobé skúsenosti s edukačnou činnosťou sú v odvetvových stratégiách využité v rámci spolupráce pre rozvoj neformálnej RVV pre dospelú časť populácie, pre špecifické cieľové skupiny (napr. MRK).

Existencia siete MVO so zameraním na oblasť RVV v odvetví ochrany a tvorby životného prostredia

V regióne Horného Liptova pôsobí viacero neziskových organizácií, MVO a nadácií, ktoré majú v predmete záujmu aj ochranu a tvorbu životného prostredia. V rámci odvetvových stratégií v neformálnom vzdelávaní sú uvádzané opatrenia, ktoré smerujú ku koordinovanému postupu v RVV zameranom na širokú laickú i odbornú verejnosť.

Aplikácia opatrení Rezortnej koncepcie environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu do roku 2025 v oblasti neformálnej RVV.

Opatrenia rezortnej koncepcie riešia aj neformálne vzdelávanie a osvetu naprieč celým spektrom spoločnosti, laickej i odbornej a sú rozvinuté aj do aktivít v rámci odvetvových stratégií RVV pre región Horného Liptova.

Slabé stránky RVV v odvetví:

Nedostatočná spolupráca v oblasti neformálnej RVV medzi samosprávou, ochranárskymi organizáciami neverejného sektora a podnikateľskými subjektami.

Nedostatočná spolupráca vedie k poukazovaniu na nedostatky a nie na ich predchádzanie, preto sú navrhované v odvetvových stratégiách aktivity na neformálne vzdelávanie v oblasti ochrany životného prostredia a na ekologické správanie sa obyvateľov a organizácií majúcich pri svojej činnosti vplyv na životné prostredie.

Nízky dopad RVV na zvýšenie ekologického povedomia občanov, hlavne pri nakladaní s odpadmi, ochrane ovzdušia a využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

V odvetvových stratégiách sú navrhované opatrenie a aktivity RVV smerujúce k zvyšovaniu povedomia občanov vo vyššie uvedených oblastiach, hlavne intenzívnou osvetou, zážitkovým učením, edukačnými aktivitami, vo zvýšenej miere zameranú aj na zástupcov MRK a v konkrétnych obciach, kde sa rómska komunita nachádza, pričom je potrebné do cieľovej skupiny zahrnúť nielen deti, ale aj dospelých členov komunity.

Absencia programov podporujúcich aktívne dobrovoľníctvo a občiansku angažovanosť v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia.

V rámci neformálnej RVV sú do opatrení a aktivít odvetvových stratégií zahrnuté činnosti v oblasti RVV podporujúce rozširovanie dobrovoľníctva a zvyšovanie občianskej angažovanosti pri ochrane životného prostredia.

OVETVIE CESTOVNÝ RUCH, SLUŽBY CESTOVNÉHO RUCHU, VOĽNÉHO ČASU, OCHRANA PAMIAATOK A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Pedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Zameranie RVV v príprave absolventov na problematiku cestovného ruchu v regióne Horný Liptov

V analyzovaných dokumentoch sme zistili, že na Hotelovej akadémii, študijný odbor pracovník marketingu, pripravuje absolventa so širokým odborným profilom v oblasti cestovného ruchu a obchodu.

V rámci praxe žiaci stredných škôl i vysokej školy, získali zručnosti vo fungovaní služieb a samosprávy zameraných na cestovný ruch hlavne regióne Horný Liptov

Odborná prax sa uskutočňuje vo firmách cestovného ruchu, hlavne na marketingových oddeleniach v regióne Liptova. Odborná prax a odborné stáže sa tiež organizujú podľa záujmu a ponuky aj v zahraničí.

Vytvorenie študijných programov pre KU v oblasti cestovného ruchu

Bolo zistené, že Katedra manažmentu na KU mala v personálnom obsadení vysokoškolských učiteľov s ukončeným habilitačným konaním a tretím stupňom vysokoškolského vzdelania v oblasti cestovného ruchu, čo dáva záruku vytvoriť nový študijný program pre akreditáciu.

Slabé stránky RVV v odvetví:

Nedostatok odborných a metodických materiálov RVV pre základné i stredné školy so zameraním na rozvoj cestovného ruchu v regióne Horný Liptov

Študijné a učebné odbory nedisponujú odbornými predmetmi, ktoré by zabezpečovali metodiku špeciálne orientovanú na problematiku RVV v odvetví cestovného ruchu. Na základných

školách v predmetoch vlastiveda, dejepis a geografia je tiež nedostatok metodických materiálov so zameraním na rozvoj cestovného ruchu.

Nedostatočná spolupráca s firmami pôsobiacimi v oblasti cestovného ruchu

I keď bolo z analyzovania písomných dokumentov zistené, že stredné školy mali vytvorené zmluvy o spolupráci s firmami pôsobiacimi v oblasti cestovného ruchu, nešlo o ich dostatočný počet, pretože nie je zabezpečená kvalitná odborná príprava pre všetkých študentov.

Nepostačujúca aktivita Katolíckej univerzity i skúmaných stredných škôl vo vytváraní nových študijných programov zameraných na cestovný ruch

Na analyzovaných stredných školách bolo zistené, že sa nevytvárali nové študijné odbory zamerané na oblasť cestovného ruchu a podobne je tomu tak i na KU.

Nepedagogický proces

Silné stránky RVV v odvetví:

Úspešné príklady fungovania a prepojenia aktivít RVV u poskytovateľov služieb RVV v nepedagogickom procese na medziodvetvovom princípe/pol'nohospodárstvo, lesníctvo/

Strategické dokumenty (Stratégie vzdelávania v rezorte pôdohospodárstva, Stratégie rozvoja lesníctva na Slovensku) uvádzajú vo svojich programových častiach opatrenia na rozvoj ľudských zdrojov v odvetví lesníctva aj s odkazom na výkon špecializovaných lesníckych činností a nelesníckych činností (lesoturistika, agroturistika, poľovníctvo, rybárstvo, ubytovanie, cestovný ruch...)

Využívanie skúseností z procesov skvalitňovania služieb v odvetví cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva v praxi RVV organizácií a inštitúcií/jazyky, IT.../

Absolvovanie neformálneho vzdelávania formou rekvalifikačných kurzov rozširuje možnosti zamestnania sa v odvetví cestovného ruchu a dáva predpoklad využitia potenciálu Akadémie

vzdelávania a mediačného poradenstva, n.o, pre rozvoj regionálnej výchovy a vzdelávania Horného Liptova cez neformálne vzdelávanie až k validácii kvalifikácií v cestovnom ruchu, služieb cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva.

Existencia podporných projektov pre obce a podnikateľov priamo schvaľovaných v MAS HL zameraných na osvetu RVV, vzťah ku komunite, ochranu ŽP v odvetví cestovného ruchu, služieb cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva/MAS HL/

Vybudované úseky chodníkov podľa „Koncepcia siete chodníkov, cyklotrás a významných miest v Hornom Liptove z roku 2010“, využívané ako nástroj RVV.

Existencia a rozvoj bio-fariem v spojitosti s edukačnými programami ako doplnkový program v poľnohospodárstve- vhodný spôsob neformálneho vzdelávania ako prínos pre regionálnu výchovu a vzdelávanie.

Propagácia ľudových remesiel prostredníctvom MAS HL – rozvoj RVV a spolupatričnosti k regiónu a rozvoja podnikateľského prostredia a zamestnanosti

Slabé stránky RVV v odvetví:

Negatívny postoj domácich k návštevníkom, nepripravenosť obyvateľov na obmedzenia, ktoré vyplývajú z pohybu turistov v regióne

Nedostatočná výchova v regióne k poznatkom o výhodách cestovného ruchu nielen pre veľké centrá cestovného ruchu na Liptove, ale aj drobných poskytovateľov služieb cestovného ruchu. Nedostatočná výchova a vzdelávanie pre znalosť a užitočnosť synergického pôsobenia diverzifikovaných služieb v cestovnom ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva. Tento fenomén bol zistený analýzou dokumentov KLASER LIPTOV a jeho správy o činnosti za rok 2017.

Slabá znalosť cudzích jazykov, slabé zručnosti v IT oblasti, nedostatočné komunikačné zručnosti pre realizáciu proklientského prístupu obyvateľov ku klientom- turistom

V „Stratégii rozvoja cestovného ruchu na Liptove pre roky 2013-2015“ je podmienkou ďalšieho rozvoja CR lepšia jazykovo-komunikačná pripravenosť a IT zručnosť pre lepšie poskytovanie služieb v CR. V S PHSR HL je zdôrazňovaná potreba rozvoja cestovného ruchu ako jeden zo stimulov rozvoja podnikateľského prostredia a pracovných príležitostí. Pre potreby získania klientov je dôležitá dobrá znalosť cudzích jazykov, IT zručností a zručností pre komunikáciu a klientom. Tieto potreby napĺňa a poskytuje v zmysle svojej činnosti Akadémia vzdelávania a mediačného poradenstva, n.o.

Nedostatok finančných prostriedkov z vlastných zdrojov MAS Horný Liptov a samosprávy na trvalo udržateľný rozvoj realizovaných aktivít, ktoré sú nástrojom RVV v cestovnom ruchu

Slabou stránkou je stále nedodržanie podmienok zmluvy s MAS Horný Liptov a MPRV SR na poskytnutie finančných prostriedkov pre realizáciu mikroprojektov MAS. Z toho vyplývajúca nedostatočná a neskorá aktualizácia propagácie ručných prác, regionálnych produktov, pastierskeho umenia, výrobkov z dreva na portály MAS HL. Taktiež nedostatočná údržba doteraz vybudovaných cyklotrás a náučných chodníkov ako nástrojov RVV.

Analýzou S PHSR HL a jednotlivých PHSR obcí Horného Liptova a správy o činnosti MAS HL sme zistili, že MAS Horný Liptov je vo väčšej miere závislá od finančných prostriedkov EU, ktoré sú prideľované z programu LEADER. Dôvodom je stále odklad prísunu finančných prostriedkov na mikroprojekty, ktoré si môže MAS samostatne schvaľovať.

3 ODVETVOVÉ STRATÉGIE V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ HORNÉHO LIPTOVA

3.1 POPIS ZÁKLADNÝCH POZÍCIÍ PRI TVORBE PRIEZEZOVÝCH STRATÉGIÍ V RÁMCI KLÚČOVÝCH ODVETVÍ

Každá spracovaná odvetvová stratégia regionálnej výchovy a vzdelávania bude súčasne vzdelávacie programy dopĺňať, resp. rozvíjať alebo meniť v nadväznosti na identifikovanú pozíciu:

- **Stratégia A:** Odvetvová stratégia bude vychádzať z rozšírenia, prípadne doplnenia existujúcich vzdelávacích programov,
- **Stratégia B:** Odvetvová stratégia bude vychádzať z potreby modifikácie a doplnenia existujúcich vzdelávacích programov,
- **Stratégia C:** Odvetvová stratégia bude vychádzať z potreby modifikácie a doplnenia existujúcich vzdelávacích programov a návrhu nových vzdelávacích programov,
- **Stratégia D:** Odvetvová stratégia bude vychádzať z potreby návrhu nových vzdelávacích programov s prípadným využitím vybraných častí existujúcich vzdelávacích programov.

Odvetvové stratégie budú zamerané na zlepšenie kvality a dostupnosti vzdelávania s dôrazom na aktuálne potreby trhu práce a špecifické potreby subregionálnej/miestnej ekonomiky aj prostredníctvom:

- tvorby integrovaných programov vzdelávania a poradenstva zameraných na možnosť individuálnej vzdelávacej a kariérnej cesty pre vybrané cieľové skupiny,
- zlepšenia postavenia uchádzačov o zamestnanie na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti,
- podporu rozvoja verejných i neverejných služieb zamestnanosti,
- podporu efektívnej a flexibilnej siete zariadení pre celoživotné vzdelávanie s dôrazom na posilnenie praktického vzdelávania a rozvoj zručností,
- podpory efektívnej a flexibilnej siete predprimárneho a primárneho vzdelávania,

- podpory chýbajúcich profesií,
- podpory rozvoja duálneho vzdelávania,
- podpory komunitného rozvoja,
- podpory výskumu orientovaného na zvýšenie technologickej úrovne a inovácií (VŠ programy).

Odvetvové stratégie sú tvorené prierezovo, aby v rámci opatrení a aktivít boli zohľadnené špecifiká jednotlivých odvetví v pedagogickom aj nepedagogickom procese.

3.2 STRATEGICKÝ CIEĽ – POZÍCIA „A“

„Skvalitniť a zintenzívniť vybudovaný existujúci systém výchovno-vzdelávacieho procesu s prepojením na prax a potreby trhu práce“

3.2.1 Špecifický cieľ A.1: Zintenzívniť spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami

Z analyzovaných dokumentov vyplýva, že je nesystémová a málo intenzívna spolupráca stredných odborných škôl a základných škôl, a preto je potrebné zintenzívniť a skvalitniť spoluprácu medzi SOŠ a ZŠ prostredníctvom stretnutí triednych učiteľov a výchovných poradcov ZŠ s odbornými učiteľmi SOŠ, s prezentáciami študijných a učebných odborov, metodickými podujatiami a organizovaním podujatí medzi žiakmi.

Opatrenie A.1.1: Koordinovať spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami za účelom získania žiakov

Aktivita A.1.1.1: Organizovať spoločné podujatia pedagógov so stredných odborných škôl s výchovnými poradcami a triednymi učiteľmi zo základných škôl.

Zodpovednosť: manažmenty SOŠ a ZŠ Horného Liptova

Cieľová skupina: pedagogickí a odborní zamestnanci SOŠ, triedni učitelia a výchovní poradcovia ZŠ

3.2.2 Špecifický cieľ A.2: Využívať spoluprácu regionálneho školstva s vysokou školou za účelom aplikovania najnovších poznatkov v oblasti vedecko-výskumnej

Stredné školstvo a základné školstvo nepružne aplikuje najnovšie poznatky z vedy a výskumu do výučby najmä prírodovedných a odborných predmetov, čím by mohli rozšíriť, a hlavne doplniť existujúce vzdelávacie programy. Navrhujeme organizovať odborné semináre, konferencie a kolokviá, z ktorých výstupy budú aplikovateľné do existujúcich vzdelávacích programov.

Opatrenie A.2.1: *Koordinovať odbornú spoluprácu medzi vysokými školami, výskumom, svetom práce a stavovskými, profesijnými organizáciami*

Aktivita A.2.1.1: Spracovať metodiku účasti zástupcov vysokých škôl, zástupcov z výskumu, zástupcov samospráv a zástupcov stavovských, profesijných organizácií.

Zodpovednosť: vysoké školy, samospráva, stavovské a profesijné organizácie, SOŠ

Cieľová skupina: učitelia, majstri odbornej výchovy, stavovské a profesijné organizácie

Aktivita A.2.1.2: *Zúčastňovať sa vedeckých projektov v spolupráci s vysokou školou zameraných na študijné a učebné programy.*

Zodpovednosť: manažmenty škôl

Cieľová skupina: pedagogickí a odborní zamestnanci

3.2.3 Špecifický cieľ A.3: Zintenzívniť a skvalitňovať duálny systém vzdelávania

Vychádzajúc zo skúmaných dokumentov možno konštatovať, že duálny systém vzdelávania existuje, ale žiada sa skvalitniť odbornú prípravu učiteľov tak, aby bola zachovaná kontinuita prepojenia potrieb praxe ako aj jej požiadaviek na prípravu budúcich zamestnancov.

Opatrenie A.3.1: *Zabezpečiť odbornú prípravu učiteľov a majstrov odborného výcviku v spolupráci so zamestnávateľmi a ich požiadavkami a potrebami regionálneho trhu práce.*

Aktivita A.3.1.1: Vytvoriť otvorené vzdelávacie prostredie pre skvalitnenie vzdelávania odborných učiteľov a majstrov odborného výcviku.

Zodpovednosť: vysoké školy, firmy zabezpečujúce duálne vzdelávanie, ŠIOV

Cieľová skupina: učitelia, majstri odbornej výchovy

Opatrenie A.3.2: Skvalitniť spoluprácu so zamestnávateľmi za účelom duálneho vzdelávania

Aktivita A.3.1.2: Zintenzívniť spoluprácu odborných učiteľov a majstrov odborného výcviku s organizáciami a firmami zabezpečujúcimi zamestnanosť v regióne

Zodpovednosť: manažment škôl

Cieľová skupina: odborní učitelia a majstri odbornej výcviku

3.2.4 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „A“

Zásadný význam má odborné vzdelávanie ako systém umožňujúci získavať odborné zručnosti a kompetencie, ktoré reagujú na rýchlo sa meniace potreby trhu práce.

Schopnosť existujúcich vzdelávacích programov uspokojovať požiadavky na výkon jednotlivých povolání závisí na pôsobení niekoľkých faktorov. Vzhľadom na to sme navrhli aktivity a opatrenia, ktoré prispievajú k efektívnosti odborného vzdelávania a reagovanie na aktuálnu situáciu na trhu práce s výhľadom do budúcnosti.

Vzájomné prepojenie škôl s firmami, organizáciami, samosprávou, vysokými školami a podnikateľmi umožní ľudský potenciál pre rozvoj ekonomiky regiónu.

3.3 STRATEGICKÝ CIEĽ – POZÍCIA „B“

„Dosiahnuť zlepšenie kvality regionálnej výchovy a vzdelávania zameranej na všetkých účastníkov procesu a na vybudovanie podmienok pre uvedený proces.“

3.3.1 Špecifický cieľ B.1: Vytvárať podmienky pre ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

Vytvoriť v zmysle nového zákona systém ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov na všetkých stredných školách a základných školách, pričom dôsledne rešpektovať špecifiká učiteľskej profesie, zamerané na kľúčové kompetencie vo vzdelávacom

processe ZŠ a stredných škôl. Pripraviť pedagogických a odborných zamestnancov tak, aby sa aktívne podieľali v skvalitňovaní vzdelávacieho procesu a boli kreatívni pri modifikovaní a dopĺňaní existujúcich vzdelávacích programov.

Opatrenie B.1.1.: Zabezpečovať pravidelné vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov v rámci študijných programov a učebných odborov.

Aktivita B.1.1.1: Umožňovať aktívnu účasť na vzdelávaní pedagogických a odborných zamestnancov.

Zodpovednosť: manažment SOŠ

Cieľová skupina: pedagogickí a odborní zamestnanci SOŠ

Aktivita B.1.1.2: Podporovať mobility pedagogických, odborných zamestnancov a žiakov škôl.

Zodpovednosť: manažment SOŠ

Cieľová skupina: pedagogickí, odborní zamestnanci, žiaci SOŠ

3.3.2 Špecifický cieľ B.2: Skvalitňovať vzdelávací proces aplikovaním moderných digitálnych technológií pre získavanie špecifických kompetencií v uplatnení sa v praxi

Analýzou správ o výchovno-vzdelávacej činnosti škôl bolo zistené, že sa nevyhodnocujú závery z hospitačnej činnosti, napr. na využívanie digitálnych technológií, a preto je potrebné v manažmente škôl zabezpečiť vnútroškolskú tematickú kontrolu zameranú na využívanie digitálnych technológií. Prostredníctvom vedúcich predmetových komisií organizovať otvorené vyučovacie hodiny a vzájomne hospitácie s využitím moderných vyučovacích foriem, metód a digitálnych technológií.

Opatrenie B.2.1.: Pravidelne zabezpečovať aplikovanie digitálnych technológií, najmä vo výučbe odborných predmetov

Aktivita B.2.1.1: Umožniť pedagogickým a odborným zamestnancom zúčastňovať sa vzdelávacích programov v oblasti digitálnych technológií.

Zodpovednosť: manažment škôl

Cieľová skupina: pedagogickí a odborní zamestnanci

Aktivita B.2.1.2: Vytvoriť plány vnútroškolskej kontroly tematicky zamerané na vyžívanie digitálnych technológií vo vzdelávacom procese.

Zodpovednosť: manažment škôl

Cieľová skupina: pedagogickí a odborní zamestnanci

Aktivita B.2.1.3: Prostredníctvom predmetových komisií odborných predmetov aplikovať moderné digitálne technológie vo vzdelávacom procese

Zodpovednosť: manažment škôl

Cieľová skupina: pedagogickí a odborní zamestnanci

3.3.3 Špecifický cieľ B.3: Rozvíjať vzdelávanie v cudzích jazykoch

Pri analyzovaní dokumentov, najmä stredných odborných škôl, bolo zistené, že nemajú vytvorené kvalitné podmienky pre výučbu cudzích jazykov. Vzhľadom na to, je potrebné modifikovať a dopĺňať existujúce vzdelávacie programy cudzích jazykov vytváraním povinne voliteľných a nepovinných predmetov a organizovaním vzdelávacích kurzov, zameraných na výučbu cudzích jazykov.

Opatrenie B.3.1: Vytvoriť podmienky pre výučbu v cudzích jazykoch na stredných školách

Aktivita B.3.1.1: Spracovať obsah vzdelávania vo výučbe cudzích jazykov v rámci povinne voliteľných a nepovinných predmetov

Zodpovednosť: manažmenty stredných odborných škôl a vysokej školy

Cieľová skupina: žiaci a študenti

Aktivita B.3.1.2: Organizovať vzdelávacie kurzy zamerané na výučbu cudzích jazykov

Zodpovednosť: manažmenty stredných škôl a vysokej školy

Cieľová skupina: žiaci, študenti, pedagogickí a odborní zamestnanci, záujemcovia navrhnutí Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny

3.3.4 Špecifický cieľ B.4: Vytvárať podmienky pre možnosť zapájania sa do národných projektov za účelom potrieb modifikácie a dopĺňania existujúcich vzdelávacích programov

Zlepšenie regionálnej výchovy a vzdelávania na všetkých druhoch a typoch škôl je možné realizovať aj prostredníctvom zapájania sa do národných projektov, s využitím spolupráce organizácií, firiem, samosprávy a vysokých škôl. Výstupy z projektov umožnia modifikovať a dopĺňať existujúce vzdelávacie programy v rámci študijných a učebných odborov.

Opatrenie B.4.1: *V spolupráci s organizáciami a firmami, samosprávou a vysokými školami vytvárať podmienky pre tvorbu projektov zameraných vzdelávacie programy regionálneho školstva*

Aktivita B.4.1.1: Navrhnuť koordinačnú komisiu v zložení zástupcov stredných odborných škôl, samosprávy, organizácií a firiem na tvorbu projektov

Zodpovednosť: manažment škôl, zástupcovia samospráv, organizácií a firiem

Cieľová skupina: zástupcovia vzdelávacích inštitúcií, samospráv a firiem

3.3.5 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifické ciele B.1 až B.4

Všetky definované špecifické ciele prospejú k dosiahnutiu zlepšenia kvality RVV, a to najmä:

- zavádzaním inovatívnych vyučovacích metód, zabezpečovaním materiálno-technických podmienok VVP, využívaním moderných digitálnych technológií
- ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov orientovať na najnovšie poznatky z vedy a výskumu
- modifikovať a dopĺňať vzdelávacie programy tak, aby sa prispôsobili štruktúry študijných a učebných odborov požiadavkám trhu práce

3.3.6 Špecifický cieľ B.5: Využiť potenciál Horného Liptova v ekologickej výchove a vzdelávaní a zavádzať inovatívne programy osvetovej činnosti zameranej na ochranu životného prostredia

Z analýzy dokumentov a prostredia vyplynulo, že v regióne Horného Liptova pôsobí v oblasti ochrany prírody a životného prostredia viacero rezortných organizácií, ktoré rozvíjajú bohatú výchovno-vzdelávaciu a osvetovú činnosť. Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, Správa NAPANTu a TANAPu dlhodobo realizujú podujatia pre deti a mládež, pre rodičov s deťmi (ponukové listy a katalógy). Výchovno-vzdelávacie podujatia majú stálu klientelu – predškolské zariadenia, základné a stredné školy, z ktorých žiaci sa v rámci školskej aj mimoškolskej činnosti oboznamujú s potrebou poznať a chrániť prírodu a životné prostredie. Pre skvalitnenie regionálnej výchovy a vzdelávania a osvetu je potrebné doplniť činnosť týchto organizácií o využívanie moderných technológií a aplikácií pre zabezpečenie interaktívneho spôsobu poznávania. Jestvujúce osvedčené aktivity rezortných a iných organizácií pôsobiacich v regióne odporúčame modifikovať tak, aby boli v rámci cieľových skupín orientované vo výraznejšej miere na príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít, seniorov a občanov so zdravotným znevýhodnením. Odporúčame rozširovať v neformálnom vzdelávaní naučné trasy a s podporou podnikateľského sektora budovať v regióne ekostrediská.

Priestor pre osvetovú činnosť, rozvoj občianskej angažovanosti a dobrovoľníctva majú MVO pôsobiace v regióne a v jeho širšom okolí.

Opatrenie B.5.1: Rozvíjanie existujúcich úspešných aktivít smerujúcich k ochrane životného prostredia a využívania ekologických služieb v území Horného Liptova

Aktivita B.5.1.1: Naďalej organizovať podujatia rezortných organizácií pôsobiacich na území Horného Liptova pre rôzne cieľové skupiny .

Zodpovednosť: SMOPaJ, NAPANT, TANAP

Cieľová skupina: široká verejnosť (deti, mládež, dospelí)

Aktivita B.5.1.2: Naďalej organizovať podujatia pre vzdelávanie sa zamestnancov verejnej správy v odvetví ochrany životného prostredia.

Zodpovednosť: rezortné organizácie, vzdelávacie organizácie, ZMOS, MAS HL

Cieľová skupina: zamestnanci verejnej správy a štátnej správy, zástupcovia MVO

Aktivita B.5.1.3: Organizovať edukačné podujatia (semináre, konferencie, prezentácie príkladov dobrej praxe) pre podnikateľské subjekty pôsobiace v regióne Horného Liptova, ktorých činnosť má priamy dopad na životné prostredie, zamerané na trvalo udržateľné ekologické využívanie územia.

Zodpovednosť: rezortné organizácie, vzdelávacie organizácie, MAS HL

Cieľová skupina: podnikateľské subjekty

Aktivita B.5.1.4: Realizovať v spolupráci s rezortnými organizáciami a organizáciami tretieho sektora osvetové aktivity a projekty pre marginalizované skupiny obyvateľstva (aj MRK), pre obyvateľov s fyzickým či mentálnym znevýhodnením, zamerané na ochranu životného prostredia.

Zodpovednosť: rezortné organizácie, vzdelávacie organizácie, MVO, MAS HL

Cieľová skupina: marginalizované skupiny obyvateľstva, sociálne a zdravotne znevýhodnené

Aktivita B.5.1.5: V spolupráci s podnikateľským sektorom a odborníkmi rezortu budovať náučné zariadenia a ekostrediská zamerané na ekologickú výchovu a osvetu verejnosti.

Zodpovednosť: rezortné organizácie, podnikateľské subjekty, obce

Cieľová skupina: široká verejnosť

Aktivita B.5.1.6: Podporovanie dobrovoľníctva a občianskej angažovanosti medzi širokou verejnosťou pri ochrane a tvorbe životného prostredia

Zodpovednosť: MVO, MAS HL, rezortné organizácie

Cieľová skupina: široká verejnosť, občianske iniciatívy

Opatrenie B.5.2: Osvetovou činnosťou zvýšiť ekologické povedomie obyvateľov regiónu

Aktivita B.5.2.1: Realizovať osvetové kampane medzi obyvateľmi zamerané na znižovanie tvorby odpadov a na ich zhodnocovanie, na ochranu ovzdušia a prírodného potenciálu regiónu

Zodpovednosť: MVO, MAS HL, obce, vzdelávacie organizácie

Cieľová skupina: široká verejnosť

Aktivita B.5.2.2: Realizovať podujatia a osvetové kampane na udržateľné využívanie miestnych zdrojov, ekologické formy hospodárenia a udržateľný cestovný ruch.

Zodpovednosť: MVO, MAS HL, obce, vzdelávacie organizácie

Cieľová skupina: podnikatelia, SHR, zamestnanci v miestnej výrobe a službách, v CR

Aktivita B.5.2.3: Realizovanie spoločných programov a podujatí k zvyšovaniu povedomia občanov v oblasti ochrany ŽP v spolupráci s klubmi dôchodcov, komunitnými centrami, CVČ a dobrovoľníkmi.

Zodpovednosť: MVO, MAS HL, rezortné organizácie

Cieľová skupina: široká verejnosť, občianske iniciatívy, aktivisti

3.3.7 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ B.5

Opatrenia a aktivity špecifického cieľa B.5 sú definované z pohľadu existujúcich a v praxi osvedčených podujatí v odvetví ochrany životného prostredia, ktoré potrebujú sčasti zmodernizovať a inovovať. Väčšinou ide o výchovno-vzdelávacie a osvetové aktivity rezortných organizácií MŽP, ktoré pôsobia v regióne Liptova a majú dosah aj na územia Horného Liptova. Sú venované deťom a mládeži, prípadne ich rodičom. Majú stálu klientelu školských a predškolských zariadení a sú v regióne dobre spropagované. Ich pôsobenie je potrebné rozšíriť na dospelú populáciu a v regióne Horného Liptova aj na zástupcov marginalizovanej rómskej komunity. Preto sú do aktivít zahrnuté aj Centrá voľného času, komunitné centrá v rómskych osadách a kluby dôchodcov. Neformálne vzdelávanie k ochrane životného prostredia, hlavne v oblasti nakladania s odpadmi, ochrane ovzdušia, vodných zdrojov a prírody ako takej je potrebné umožniť aj ľuďom so zdravotným znevýhodnením. Je potrebné budovať bezbariérové náučné chodníky (iniciatíva TANAPu), ľahké cyklotrasy či chodníky zdravia. Iniciatívu Sieť cyklotrás Horného Liptova rozšíriť o sieť náučných

a bezbariérových chodníkov. Prostredníctvom MOV a MAS Horný Liptov rozvíjať iniciatívy na podporu dobrovoľníctva, aj v obciach s rómskou komunitou.

3.3.8 Špecifický cieľ B.6: Venovať v systéme RVV dôraz na čitateľskú gramotnosť, prírodovednú gramotnosť, jazykové kompetencie a digitálnu gramotnosť

Modifikovanie existujúcich výchovno-vzdelávacích programov v oblasti ochrany životného prostredia je v regióne Horného Liptova hlavne v pôsobnosti rezortných organizácií (SMOPaJ, NAPANT, TANAP). Ich aktivity sú zamerané v prevažnej miere na laickú verejnosť – deti, mládež, rodičov s deťmi, seniorov. Pre ďalšie a celoživotné vzdelávanie sú cieľovou skupinou napr. zamestnanci samosprávy, pedagogickí a odborní zamestnanci, a to nielen vo vzdelávaní sa v sledovaných odvetviach (lesníctvo, poľnohospodárstvo, ochrana životného prostredia, miestna výroba a služby a cestovný ruch), ale aj v prierezových oblastiach digitálnej a jazykovej gramotnosti. V týchto prípadoch sú realizátormi vzdelávacie inštitúcie, ako napr. Akadémia vzdelávania a mediačného poradenstva n.o., Liptovský Mikuláš, Regionálne vzdelávacie centrum (RVC) so sídlom v Štrbe apod. Všetky obce Horného Liptova sú členmi RVC, ktoré už 25 rokov poskytuje zamestnancom a voleným funkcionárom samosprávy a pedagogickým zamestnancom vzdelávanie vo všetkých oblastiach, ktoré sa dotýkajú samosprávnych aj prenesených funkcií. Pre cieľovú skupinu nekvalifikovaných alebo nízko kvalifikovaných dospelých obyvateľov je v rámci celoživotného vzdelávania potrebné rozšíriť existujúcu ponuku o programy na získanie základných zručností - čitateľskej, ekonomickej a právnej gramotnosti.

Opatrenie B.6.1: Novelizáciou programov CŽV podporovať vzdelávanie pedagogických pracovníkov a majstrov odbornej prípravy na získanie edukačných zručností pre použitie inovačných metód vo všetkých sledovaných odvetviach

Aktivita: B.6.1.1: Pripraviť a novelizovať inovatívne programy pre pedagogických pracovníkov a majstrov odbornej prípravy.

Zodpovednosť: AV, KU

Cieľová skupina: učitelia a žiaci ZŠ a SŠ

Aktivita B.6.1.2: Realizovať v rámci celoživotného vzdelávania rozvoj digitálnych zručností u zamestnancov verejnej správy a samosprávy .

Zodpovednosť: MAS HL, AV, RVC ZO so sídlom v Štrbe

Cieľová skupina: zamestnanci obcí MAS HL

Aktivita B.6.1.3: Pripraviť a realizovať vzdelávacie programy celoživotného vzdelávania pre získanie základných zručností (čitateľská gramotnosť, IKT, ekonomická a právna gramotnosť, a pod.) pre nekvalifikované skupiny obyvateľstva HL.

Zodpovednosť: AV, stredné odborné školy, ŽSK

Cieľová skupina: nízko kvalifikované skupiny obyvateľstva

Opatrenie B.6.2: *Pripraviť vhodné projektové zámery na získanie finančných prostriedkov na podporu a plnenie tohto špecifického cieľa*

Aktivita B.6.2.1: Zapojiť sa do partnerstva v projekte MOVED, ktorý realizuje Akadémia Istropolitana Nova Bratislava („Tvoríme modernú politiku vzdelávania dospelých“).

Zodpovednosť: AV, RVC

Cieľová skupina: obyvatelia regiónu horný Liptov

3.3.9 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ B.6

Realizátormi aktivít v špecifickom celi B.6 sú vzdelávacie inštitúcie pôsobiace aj v regióne Horného Liptova, ako napr. Akadémia vzdelávania a mediačného poradenstva n.o., Liptovský Mikuláš, Regionálne vzdelávacie centrum (RVC) so sídlom v Štrbe apod.

V oblasti formálnej výchovy a vzdelávania niektoré realizované opatrenia a aktivity prispievajú k zlepšeniu postavenia učiteľov ako dôležitého prvku výchovno-vzdelávacieho procesu. Zlepšia sa podmienky pre výkon učiteľského povolania, stúpne jeho prestíž, vytvorí sa priestor pre celoživotné vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov v regióne. Význam

postavenia učiteľa v procese výchovy a vzdelávania je dôležitým prvkom fínskeho vzdelávacieho systému, ktorý je vzorom pre reformu vzdelávacieho systému na Slovensku.

3.4 STRATEGICKÝ CIEĽ – POZÍCIA „C“

„Vytvárať podmienky pre tvorbu integrovaných programov regionálnej výchovy, vzdelávania a poradenstva s využitím miestneho ľudského a odborného potenciálu, zameraných na všetky sledované odvetvia“

3.4.1 Špecifický cieľ C.1: Vytvárať integrované odbory, ktoré profilujú absolventa pre potreby trhu práce

Z hľadiska potrieb praxe má regionálne školstvo za úlohu pripraviť absolventov, ktorí majú získať vedomosti, zručnosti a kompetencie, potrebné na čo najplynulejší prechod do praxe. Ak má školstvo plniť túto úlohu, musí byť schopné reagovať na meniace sa potreby trhu práce.

V našom ciele navrhujeme vytvárať integrované študijné a učebné odbory reagujúce na potreby trhu práce. Preto sa žiada, zintenzívniť spoluprácu s organizáciami, firmami a ŠIOV, s cieľom navrhovať nové študijné a učebné odbory tak, aby profil absolventa zodpovedal potrebám trhu práce.

Opatrenie C.1.1: Efektívne upravovať a inovovať pedagogické dokumenty a učebné osnovy odborných predmetov

Aktivita C.1.1.1: V rámci metodických orgánov navrhnuť úpravu učebných osnov z odborných predmetov tak, aby profil absolventa rešpektoval potreby trhu práce.

Zodpovednosť: manažment SOŠ

Cieľová skupina: žiaci SOŠ

3.4.2 Špecifický cieľ C.2: Zintenzívniť vedecko-výskumnú činnosť v študijných odboroch s využitím možností úprav učebných osnov pre vytvorenie časovo-tematických plánov zameraných najmä na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb.

V rámci vysokých škôl je potrebné zintenzívniť vedecko-výskumnú činnosť tak, aby reagovala na tvorbu tých nových študijných a učebných odborov, ktoré potrebuje regionálne školstvo, aby splnilo podmienky trhu práce. Na základe analýzy príslušných dokumentov je najväčšia možnosť modifikovať a vytvoriť nové vzdelávacie programy pre oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb.

Opatrenie C.2.1: Spracovať koncepciu vedecko-výskumnej činnosti v študijných odboroch zameraných na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb

Aktivita C.2.1.1: Pravidelne sa zapájať prostredníctvom vedeckých projektov KEGA a VEGA do vedecko-výskumnej činnosti

Zodpovednosť: manažmenty stredných odborných škôl, ŠIOV, pedagogickí a vedeckí zamestnanci vysokej školy

Cieľová skupina: študenti, pedagogické a vedecké zamestnanci školy

Opatrenie C.2.2: Prostredníctvom metodických orgánov navrhnuť úpravu učebných osnov v rámci študijných a učebných odborov pre vytvorenie nových tematických celkov, zameraných na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb.

Aktivita C.2.1.2: Zorganizovať spoluprácu s vysokými školami, Štátnym inštitútom odborného vzdelávania pre úpravu učebných osnov.

Zodpovednosť: manažment škôl, ŠIOV, vysoká škola

Cieľová skupina: pedagogickí a odborní zamestnanci ZŠ a VŠ

3.4.3 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifické ciele C.1 až C.2

Pri modifikovaní a tvorbe nových študijných a učebných programov je dôležité spolupracovať s organizáciami a firmami, ktoré majú vytvorené kvalitné podnikateľské zámery. Ďalej sa

musia dodržať dve úrovne koordinácie, a to celoštátna úroveň a úroveň samosprávnych krajov a jednoznačne vychádzať z prieskumu na potreby pracovnej sily na trhu práce.

3.4.4 Špecifický cieľ C.3: Koordinovaným prístupom dosiahnuť zvýšenie kvality poskytovaných služieb a miestnej výroby

Región Horného Liptova má výrazný ľudský potenciál zručných obyvateľov v rôznych odvetviach služieb, miestnej výroby a remesiel. Konštatujú to aj všetky Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí a MAS Horný Liptov. Potenciál zručných remeselníkov je popisovaný ako jedna zo silných stránok obcí a regiónu, nevynímajúc obce s rómskou komunitou, v dokumentoch ktorých sa tiež konštatuje veľa zručných, šikovných, a v mnohých prípadoch nevyužitých, členov rómskej komunity.

Rizikom pri rozvoji miestnej výroby a služieb je vyšší vek tých, ktorí tradičné remeslá a služby ovládajú a poskytujú a ich zachovanie a rozširovanie pre ďalšie generácie.

Z vyššie uvedených dôvodov je potrebné do podpory rozvoja miestnej výroby a služieb zahrnúť programy ďalšieho a celoživotného vzdelávania pre získanie a rozvoj potrebných zručností, alebo pre prípadnú rekvalifikáciu.

Opatrenie C.3.1: Udržiavať a rozvíjať existujúce tradičné remeslá a služby poskytované v regióne

Aktivita C.3.1.1: Zaviesť regionálny informačný systém týkajúci sa poskytovaných služieb a miestnej výroby v regióne – propagácia a poradenský servis.

Zodpovednosť: MAS Horný Liptov

Cieľová skupina: široká verejnosť, podnikatelia v miestnej výrobe a službách

Aktivita C.3.1.2: Realizovať podujatia pre predávanie skúseností a odovzdávanie zručností v miestnej výrobe a službách pre mladú generáciu.

Zodpovednosť: MAS Horný Liptov, AV

Cieľová skupina: široká verejnosť, záujemcovia o získanie zručností v odvetví

Aktivita C.3.1.3: Zaviesť systém technickej a organizačnej podpory pre existujúcich drobných remeselníkov a poskytovateľov služieb – pomoc pri legislatívnych zmenách, zavádzanie IKT a ovládanie cudzích jazykov.

Zodpovednosť: MAS Horný Liptov, AV

Cieľová skupina: drobní podnikatelia v miestnej výrobe a službách

***Opatrenie C.3.2:** Napomáhať rozvoju služieb v regióne podľa potrieb trhu a v záujme zvýšenia propagácie regiónu*

Aktivita C.3.2.1: Rozširovať ponuku služieb na základe výsledkov analýzy nedostatkových služieb a remesiel v území uznaním kvalifikácie cez inštitút validácie.

Zodpovednosť: Akadémia vzdelávania

Cieľová skupina: drobní podnikatelia v miestnej výrobe a službách, široká verejnosť

Aktivita C.3.2.2: Zaviesť regionálne značky na vybrané produkty, tovary a služby poskytované v rámci miestnej výroby pre zvýšenie propagácie hodnôt regiónu Horného Liptova

Zodpovednosť: MAS Horný Liptov

Cieľová skupina: obyvatelia regiónu, návštevníci

3.4.5 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ C.3

Pre naplnenie špecifického cieľa C.3 je potrebné do podpory rozvoja miestnej výroby a služieb zahrnúť programy ďalšieho a celoživotného vzdelávania pre získanie a rozvoj potrebných zručností alebo pre prípadnú rekvalifikáciu. V odvetví je potrebné zabezpečiť odovzdávanie zručností zo staršej na mladú generáciu, aby nezanikli tradičné, pre región Horného Liptova typické remeslá a služby – napr. spracovanie vlny a kože, brašnárstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo, kovotepectvo, kováčstvo, včelárstvo, ovčiarstvo, stolári, kolári, tesári a iné (údaje z PHSR obcí). Pre rozvoj a udržanie sa miestnej výroby a služieb je potrebná odborná poradenská

a technická pomoc a odborná pomoc pri zavádzaní regionálnych značiek produktov a výrobkov.

3.4.6 Špecifický cieľ C.4: Využitím neformálneho vzdelávania v systéme RVV substituovať formálne vzdelávanie pre zvýšenie flexibility výchovy a vzdelávania pre potreby trhu práce v regióne Horného Liptova

Dôležitou časťou výchovy a vzdelávania je neformálne, resp. celoživotné vzdelávanie, ktoré je v krajinách EU podstatnou zložkou a nástrojom pre flexibilitu vzdelávania pre potreby trhu práce. Je preto potrebné substituovať formálne vzdelávanie, ktoré je vo veľkom rozsahu obmedzované mnohými administratívnymi prekážkami a každá zmena, čo i len obsahov študijných resp. učebných odborov, musí prejsť komplikovaným schvaľovacím procesom. Preto je potrebné využiť a legalizovať kvalitné neformálne vzdelávanie ako doplnujúci nástroj s vysokou flexibilitou pre rýchlo sa meniace potreby trhu práce pre oblasť cestovného ruchu. PHSR mesta Liptovský Hrádok poukazuje na nedostatok príležitostí pre uplatnenie absolventov SOŠ lesníckej. V systéme celoživotného vzdelávania je priestor pripraviť programy, ktoré môžu prispieť k uplatneniu týchto absolventov v novo vytváraných nelesníckych profesiách, ktoré sú prepojené s rozvojom turizmu .

V zmysle národného projektu – Systém uznávania kvalifikácií v SR je v systéme celoživotného vzdelávania dôležité nastaviť integrálne prepojenie všetkých zložiek vzdelávania (formálne, neformálne, informálne učenie sa). Predpokladom využitia tohto prepojenia je pochopenie, že vo vzdelávaní sa ťažisko presunie zo vstupov (dĺžka vzdelávania) na výstup, t.j. výsledok, čo na konci učitelia sa vie a aké má zručnosti a kompetencie. To je z jednou z priorit zavedenia systému uznávania kvalifikácií (validácie).

Opatrenie C.4.1: Realizovať aktivity pre zvýšenie flexibility výchovy a vzdelávania pre potreby trhu práce

Aktivita C.4.1.1: Vytváranie programov neformálneho vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, ktoré podporujú rozvoj zamestnanosti v odvetví cestovného ruchu, služieb cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva.

Zodpovednosť: neziskové organizácie v oblasti vzdelávania s dôrazom na celoživotné vzdelávanie v kooperácii s MAS HL a Klaster Liptov

Cieľová skupina: podnikatelia poskytujúci služby v oblasti cestovného ruchu, verejnosť, zamestnanci v podnikoch cestovného ruchu

Aktivita C.4.1.2: Príprava vzdelávacích inštitúcií neformálneho vzdelávania na systém uznávania kvalifikácií (validáciu).

Zodpovednosť: SOŠ v regióne, Akadémia vzdelávania, ŽSK v spolupráci s OOCR Liptov, hlavní aktéri v podnikaní v cestovnom ruchu

Cieľová skupina: obyvatelia regiónu horný Liptov

Opatrenie C.4.2: Vytvorenie komplexného integrovaného konceptu programov neformálneho vzdelávania

Aktivita C.4.2.1: Využitie unikátneho potenciálu moderného komplexne rozvinutého regiónu pre všetky segmenty odvetvia na vytvorenie integrovaného systému vzdelávania pre CR.

Zodpovednosť: MAS HL, OOCR Liptov, Klaster Liptov, Akadémia vzdelávania

Cieľová skupina: podnikatelia v oblasti CR, agroturistiky, stavovské komory a združenia, vlastníci lesných pozemkov

Aktivita C.4.2.2: Vytvorenie záujmových spoločenstiev na podporu vytvorenia integrovaného systému vzdelávania pre cestovný ruch.

Zodpovednosť: MAS HL, Klaster Liptov, Akadémia vzdelávania

Cieľová skupina: podnikatelia v oblasti cestovného ruchu, MAS HL, obce a členovia MAS Horný Liptov, neziskové organizácie pôsobiace v celoživotnom vzdelávaní, profesijné komory a subjekty formálneho vzdelávania v súčinnosti so zriaďovateľmi

Aktivita C.4.2.3: Vytváranie odborného zázemia pre integrovaný systém RVV v celoživotnom vzdelávaní pre samosprávy a v samosprávach.

Zodpovednosť: neziskové organizácie pôsobiace v celoživotnom vzdelávaní (RVC ZO so sídlom v Štrbe) v kooperácii s MAS HL a subjekty formálneho vzdelávania v súčinnosti s ich

zriaďovateľmi, profesijné komory a zväzy, stavovské organizácie, súkromný sektor podnikajúci v odvetví

Cieľová skupina: občania obcí, ktorí participujú na rozvoji cestovného ruchu v obciach, vlastníci pozemkov

3.4.7 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ C.4

Špecifický cieľ C.4 zameraný na oblasť cestovného ruchu, služieb cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva sleduje vytvorenie integrovaných programov vzdelávania. Vzhľadom na odvetvie cestovného ruchu, ktoré sa realizuje v krajine a na území regiónu s viacerými stupňami ochrany, je žiadúca medzirezortná spolupráca pri vytváraní vzdelávacích programov neformálneho vzdelávania. Z uvedeného dôvodu je potrebné spájať požiadavky odvetvia lesníctva, poľnohospodárstva, ochrany prírody, miestnej výroby a služieb a cestovného ruchu do integrovaných programov, s predpokladaným zameraním na trvalo udržateľné využitie územia, jeho obhospodarovanie, ekoturizmus a na vytváranie regionálnych produktov a značiek.

Pre záujemcov o podnikanie či zamestnanie sa v cestovnom ruchu a turizme je potrebné pripraviť programy neformálneho a celoživotného vzdelávania zamerané na oblasti jednaní s klientom, digitálnych zručností, na marketingové zručnosti a reklamu, psychológiu predaja a správania sa k turistom - zákazníkom.

3.5 STRATEGICKÝ CIEĽ – POZÍCIA „D“

„Zvýšenie dostupnosti formálnej aj neformálnej výchovy a vzdelávania pre všetky vekové a sociálne skupiny obyvateľstva reagujúcich na potreby trhu práce v záujme ďalšieho rozvoja regiónu Horného Liptova“

3.5.1 Špecifický cieľ D.1: Vytvárať nové vzdelávacie programy pre žiakov s uplatnením sa na trhu práce

Na základe koncepčných materiálov, ako sú napr. regionálne stratégie výchovy a vzdelávania pre príslušný región, je možné zamerať sa na tvorbu nových vzdelávacích programov tak, aby

obsahovo pomohli vytvárať nové študijné a učebné odbory. Každý nový študijný a učebný odbor bude vychádzať z potrieb regionálneho trhu práce.

Návrh nového študijného a učebného odboru musí byť najprv experimentálne overovaný v trvaní dĺžky štúdia. Návrh experimentálneho študijného a učebného odboru sa predloží na schválenie MŠVVaŠ SR najneskôr do konca marca pred začiatkom školského roku, v ktorom sa experimentálne overovanie začne. Ak ministerstvo kladne rozhodne, tak experimentálny študijný a učebný odbor bude zaradený do siete príslušnej školy.

Každý školský rok sa hodnotí experimentálne overovanie a po ukončení sa spracuje záverečné hodnotenie celého štúdia experimentálneho overovania.

Opatrenie D.1.1 : Vytvárať vzdelávacie aktivity a kurzy zamerané na potreby trhu práce

Aktivita D.1.1.1: manažment škôl a vedúci metodických orgánov budú zabezpečovať tvorbu nových vzdelávacích programov

Zodpovednosť: manažmenty stredných odborných škôl, ŠIOV

Cieľová skupina: žiaci

Opatrenie D.1.2: Zabezpečiť aplikovanie najnovších technologických postupov a výsledkov z výskumu do tvorby vzdelávacích programov a kurzov

Aktivita D.1.2.1: Zabezpečovať účasť pedagógov na odborných konferenciách a odborných stážach súvisiacich so získavaním najnovších poznatkov z vedy a výskumu v danom odvetví .

Zodpovednosť: manažmenty stredných odborných škôl

Cieľová skupina: pedagogickí a odborní zamestnanci stredných odborných škôl

3.5.2 Špecifický cieľ D.2: Navrhovať nové študijné programy pre potreby praxe

Pri plnení uvedeného cieľa je potrebné vytvoriť odbornú komisiu, ktorej členmi sú zástupcovia školy, praxe, zriaďovateľa, ŠIOV-u a vysokej školy.

Odborná komisia spracuje návrh koncepcie tvorby nových študijných a učebných odborov, ktorá bude obsahovať:

- Charakteristiku nového študijného a učebného odboru
- Učebný plán
- Obsah vzdelávania (učebné osnovy – stručná charakteristika predmetu, všeobecné a špecifické ciele, tematické celky a ich časová dotácia)
- Finančné, personálne a materiálne zabezpečenie výučby nového študijného a učebného odboru
- Časový harmonogram implementácie nového odboru štúdia

Opatrenie D.2.1: *Na základe potrieb trhu práce vytvárať také študijné programy a učebné odbory, ktoré budú profilovať absolventa pre potreby praxe.*

Aktivita D.2.1.1: Realizovať stretnutia s odborníkmi z praxe za účelom vytvárania nových študijných programov a učebných odborov.

Zodpovednosť: manažment stredných odborných škôl, zástupcovia organizácií a firiem, ŠIOV

Cieľová skupina: pedagogickí, odborní zamestnanci stredných odborných škôl

3.5.3 Špecifický cieľ D.3: Navrhovať nové dvojročné učebné odbory pre žiakov končiacich v nižšom ako deviatom ročníku základnej školy

Na základe analyzovaných výročných správ stredných škôl a základných škôl regiónu Horný Liptov bolo zistené, že až do 30% žiakov končí štúdium v nižšom ako deviatom ročníku ZŠ. Súčasná legislatíva umožňuje navrhovať nové dvojročné učebné odbory a v regióne Horný Liptov je potrebné ich najviac zamerať na oblasť stavebníctva a poľnohospodárstva.

Opatrenie D.3.1: *Vytvárať multifunkčné priestory pre inklúziu vzdelávania žiakov so zdravotným a sociálnym znevýhodnením.*

Aktivita D.3.1.1: Pravidelne organizovať vzdelávacie aktivity v uvedených priestoroch pre zaškolenie žiakov na získanie základných pracovných a sociálnych zručností.

Zodpovednosť: manažment stredných odborných škôl

Cieľová skupina: žiaci

3.5.4 Špecifický cieľ D.4: Vytvárať metodické materiály prostredníctvom katedier vysokej školy, pre úpravy učebných osnov regionálneho školstva

V regióne Horný Liptov je možnosť zintenzívniť spoluprácu regionálneho školstva s vysokou školou, a to v oblasti tvorby metodických materiálov, úpravy učebných osnov a aplikovaním najnovších poznatkov z vedy a výskumu, vytáraním nových povinne voliteľných a nepovinných predmetov, dopĺňať pre vyučujúcich rozširujúce formy štúdia ďalších predmetov a získať pedagogickú spôsobilosť vyučovania prostredníctvom DPŠ.

Opatrenie D.4.1: Navrhnuť spoluprácu vysokých škôl a regionálneho školstva, zameranú na úpravu učebných osnov a vydávania metodických materiálov.

Aktivita D.4.1.1: Organizovať stretnutia vedúcich metodických orgánov a príslušných katedier za účelom tvorby metodických materiálov a úpravy učebných osnov.

Zodpovednosť: zástupcovia základných, stredných škôl a zástupcovia vysokej školy

Cieľová skupina: pedagogickí a odborní zamestnanci

3.5.5 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifické ciele D.1 až D.4

Návrh nových vzdelávacích programov prinesie dostupnosť vzdelávania na aktuálne potreby trhu práce, skvalitní spoluprácu medzi školami a zamestnávateľmi, pomôže vytvárať nové študijné a učebné odbory so spoluúčasťou zamestnávateľov a vysokej školy. Zabezpečí rozvíjanie kvality ľudských zdrojov v systéme riadenia vzdelávacích inštitúcií. Vytvorí podmienky pre nové podnikateľské zámery. Rozšíri počet vzdelávacích programov pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva a bude motivovať rizikovú skupinu žiakov ku vzdelávaniu na podnikanie. Posilní vzťahy medzi svetom práce, výskumom a spoločnosťou.

3.5.6 Špecifický cieľ D.5: Skvalitnením regionálnej výchovy a vzdelávania vytvárať podmienky pre ďalšie a celoživotné vzdelávanie a pre lepšie uplatnenie sa obyvateľov na trhu práce v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva (rezort pôdohospodárstva)

Princíp celoživotného vzdelávania smeruje k zvýšeniu kvality ľudského potenciálu, k zvýšeniu zamestnanosti a zamestnatelnosti hlavne vo vidieckych oblastiach. Podporuje mobilitu pracovnej sily reagujúcej na potreby trhu práce a prispieva k oživeniu podnikania na vidieku a k modernému obhospodarovaniu krajiny v záujme jej trvalo udržateľného rozvoja.

V rezorte pôdohospodárstva je systém celoživotného vzdelávania a prístup k nemu priamo v regiónoch dôležitým faktorom rozvoja odvetvia, zabezpečujúcim urýchlené zavádzanie nových poznatkov do praxe a ich efektívne využívanie.

V regióne Liptova sa nachádzajú dve odborné školy z rezortu pôdohospodárstva, napriek tomu je v strategických dokumentoch Horného Liptova konštatovaných málo pracovných príležitostí a nízke uplatnenie sa absolventov. V odvetviach poľnohospodárstva a lesníctva výrazne klesá počet zamestnaných a klesá záujem mladých ľudí o túto prácu. V uvedených odvetviach pracujú väčšinou ľudia so základným a neúplným stredným vzdelaním. Narastá počet mladých ľudí, ktorí predčasne opúšťajú školskú prípravu a odchádzajú za prácou a vyššími príjmami do zahraničia.

Napriek priaznivým prírodným podmienkam, množstvu lesných pozemkov a pomerne veľkému zastúpeniu poľnohospodárskej pôdy v regióne, sektor pôdohospodárstva neprispieva výraznou mierou k tvorbe pracovných miest na vidieku. V regióne je nízky záujem mladých ľudí o využívanie pôdy na poľnohospodárske účely.

Opatrenie D.5.1: Realizovanie aktivít v oblasti uplatnenia sa absolventov na trhu práce v spolupráci s firmami a súkromnými podnikateľmi

Aktivita D.5.1.1: Realizovať v sledovaných odvetviach prieskumy záujmu o absolventov odborných škôl a prieskumy vzdelávacích potrieb v regióne.

Zodpovednosť: MAS HL, Akadémia vzdelávania, poskytovatelia služieb zamestnanosti, ŽSK

Cieľová skupina: podnikateľské subjekty v regióne, lesné a pozemkové spoločenstvá, školy

Aktivita D.5.1.2: Realizovanie informačných a osvetových podujatí, hlavne pre mladých ľudí, pre zvýšenie záujmu zostať pracovať v regióne Liptova v sledovaných odvetviach

Zodpovednosť: MAS HL, AV, firmy, rezortné a stavovské organizácie

Cieľová skupina: absolventi odborných škôl, evidovaní uchádzači o zamestnanie, verejnosť

Aktivita D.5.1.3: Realizovanie akcií a podujatí pre získavanie skúseností zo zahraničia cestou neformálneho vzdelávania pre modernizáciu práce v odvetviach lesníctva a poľnohospodárstva.

Zodpovednosť: AV, firmy, rezortné a stavovské organizácie

Cieľová skupina: absolventi odborných škôl, zamestnanci v odvetviach

Aktivita D.5.1.4: Rozširovať ponuku vzdelávacích kurzov v neformálnom vzdelávaní pre zvýšenie kvalifikácie v odvetviach lesníctva a poľnohospodárstva.

Zodpovednosť: AV, firmy, rezortné organizácie

Cieľová skupina: absolventi odborných škôl, zamestnanci v odvetví, evidovaní nezamestnaní

Aktivita D.5.1.5: V spolupráci s Národným lesníckym centrom realizovať celoživotné vzdelávanie v odvetí pôdohospodárstva pri zavádzaní inovácií a moderných technológií v obhospodarovaní pôdy lesa a uznávanie kvalifikácií.

Zodpovednosť: NLC Zvolen, AV, firmy, rezortné a stavovské organizácie

Cieľová skupina: absolventi odborných škôl, zamestnanci v odvetví

Aktivita D.5.1.6: Realizovať rekvalifikačné a špecializačné kurzy v záujme zvýšenie vzdelanostnej úrovne zamestnancov pracujúcich v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva

Zodpovednosť: NLC, AV, odborné školy v regióne

Cieľová skupina: absolventi odborných škôl, zamestnanci v odvetví

3.5.7 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.5

Pre zvýšenie zamestnanosti v odvetviach je potrebné reálne zhodnotiť požiadavky trhu a vzdelávacích potrieb v regióne v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva. Daná požiadavka vyplynula z PHSR MAS Horný Liptov a PHSR ŽSK, a realizácia prieskumu je nutná už v roku

2020. V oblasti neformálneho vzdelávania je dôležité zamerať sa na nové trendy v obhospodarovaní pôdy. Pre absolventov škôl, pre záujemcov z verejnosti či evidovaným nezamestnaným ponúknuť rekvalifikačné kurzy, v ktorých získajú vedomosti a zručnosti s doplnkových služieb v lesníctve a poľnohospodárstve (spájanie teórie a praxe) – budovanie malých biofariem s pestovaním bylín, rýchlorastúcich drevín (pre výrobu štiepky), kurz „Mladý poľovník-sprievodca“, „Mladý farmár“, „Tradičné pestovanie“, „Agroturistika“ a pod.). Aj pre oblasť pôdohospodárstva je potrebné presadzovanie uznávania kvalifikácií (validácia), ktoré zjednodušia prístup zručných mladých ľudí, či ľudí po 50tke k potrebnému uznanému vzdelaniu bez náročnej formálnej prípravy.

3.5.8 Špecifický cieľ D.6: Rozvíjať podnikateľské aktivity v lesníctve a poľnohospodárstve smerujúce k ekologickému obhospodarovaniu lesa a pôdy s efektívnym využívaním miestnych zdrojov

V regióne Horného Liptova je situácia v sektore pôdohospodárstva podobná ako v celoslovenskom meradle. Zamestnanci v poľnohospodárstve a lesníctve tvorili najnižší podiel zamestnaných na celkovom počte zamestnaných. Ich vzdelanostná úroveň kopíruje údaje z celoslovenských štatistík. Uplatnenie v spomínaných odvetviach nachádzajú hlavne obyvatelia nad 50 rokov a s nižším vzdelaním (okrem manažérskych a riadiacich funkcií) a viac sú zamestnaní muži ako ženy.

Odvetvie lesníctva na Hornom Liptove sa zameriava vo väčšine prípadov len na tradičné obhospodarovanie lesa, bez pridanej hodnoty mimoprodukčnej činnosti - napr. rozvíjaním lesnej turistiky, poľovníctva, sprievodcovstva v lesoch, čím by sa predišlo nestabilným príjmov v odvetví a sezónnosti prác. Z pohľadu regionálnej výchovy a vzdelávania a zároveň aj využitia iných činností v odvetví lesníctva zohrávajú významnú úlohu aktivity lesnej pedagogiky, ktorú by mohli realizovať pozemkové a lesné spoločenstvá ako doplnkovú činnosť k hlavnej činnosti v lesníctve.

V oblasti poľnohospodárstva v regióne Horného Liptova pôsobí 7 poľnohospodárskych družstiev a spoločností. Väčšina sa zaoberá tradičnou rastlinou a živočíšnou výrobou. Dve družstvá v regióne sa zaoberajú ekologickým chovom a predajom vlastných bio produktov (bryndza, mäso), pestovaním bylín a pod. Ekofarma Východná realizuje edukačné programy hlavne pred deti a mládež formou zážitkového učenia priamo na farme. Je to dobrý príklad hľadania nových foriem služieb v odvetví, ktorý rozširuje tradičnú produkčnú činnosť

o mimoprodukčné aktivity. Vytvárajú tak podmienky pre budovanie vzťahu k tradičným hodnotám regiónu a k odvetviu.

Opatrenie D.6.1: Vytváranie podmienok pre podporu podnikateľských aktivít v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva

Aktivita D.6.1.1: Realizovať poradenstvo pre začínajúcich podnikateľov v odvetviach s následným podnikateľským servisom.

Zodpovednosť: NLC, AV, poskytovatelia služieb zamestnanosti

Cieľová skupina: podnikatelia v odvetví, evidovaní uchádzači o zamestnanie

Aktivita D.6.1.2: Realizovanie aktivít pre zvýšenie jazykovej a digitálnej gramotnosti ľudí podnikajúcich a pracujúcich v lesníctve a poľnohospodárstve.

Zodpovednosť: vzdelávacie inštitúcie a agentúry ČŽV

Cieľová skupina: podnikatelia v odvetví, zamestnanci v odvetví

Aktivita D.6.1.3: Vytvorenie informačného poradenského portálu na regionálnej úrovni.

Zodpovednosť: vzdelávacie inštitúcie a agentúry ČŽV

Cieľová skupina: podnikatelia v odvetví

Aktivita D.6.1.4: Realizovanie seminárov a informačné podujatí na pomoc pre žiadateľov o dotácie a príspevky z EU pre efektívnejšie čerpanie verejných zdrojov a možností ES.

Zodpovednosť: MAS, vzdelávacie inštitúcie a agentúry, stavovské organizácie

Cieľová skupina: podnikatelia v odvetví, lesné a pozemkové spoločenstvá

Opatrenie D.6.2: Využívať zahraničné skúsenosti pri rozvoji doplnkových činností v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva – príklady dobrej praxe

Aktivita D.6.2.1: Realizovať zahraničné stáže a návštevy vo firmách podnikajúcich v odvetviach a poskytujúcich edukačné programy a iné doplnkovú činnosť.

Zodpovednosť: MAS Horný Liptov (cez Program rozvoja vidieka), prípadne stavovské organizácie a komory

Cieľová skupina: záujemcovia z poľnohospodárskych a lesných podnikov a fariem

Aktivita D.6.2.2: Propagovať skúseností z ekologického podnikania v poľnohospodárstve a lesníctve v podhorských krajinách EÚ v regióne Horného Liptova cestou neformálneho vzdelávania.

Zodpovednosť: vzdelávacie organizácie – AV, MAS Horný Liptov (cez Program rozvoja vidieka), Agroištitút Nitra, Agentúra pre rozvoj vidieka, SPU Nitra

Cieľová skupina: záujemcovia z poľnohospodárskych podnikov a fariem, široká verejnosť

Aktivita D.6.2.3: Aktivity na podporu a propagáciu výroby a predaja miestnych pôdohospodárskych produktov, predaja domácej produkcie.

Zodpovednosť: MAS Horný Liptov, stavovské organizácie a komory

Cieľová skupina: farmári v regióne, obyvatelia regiónu

3.5.9 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.6

Vzdelávacím zámerom v rámci špecifického cieľa D.6 v oblasti neformálneho vzdelávania je pomoc a poradenstvo súčasným aj začínajúcim podnikateľom v odvetví pôdohospodárstva pri efektívnom a ekologickom obhospodarovaní pôdy a lesných pozemkov, pri zavádzaní a využívaní doplnkových činností mimo hlavnej produkcie, aj so zameraním na edukačnú činnosť. Informačnými aktivitami cez semináre, workshopy a stáže propagovať príklady dobrej praxe a skúseností domácich aj zahraničných podnikateľov v odvetví. Zároveň cez vzdelávacie a rekvalifikačné kurzy (Akadémie vzdelávania) zvyšovať jazykovú a digitálnu zručnosť ľudí podnikajúcich alebo zamestnaných v odvetví. Pre podporu podnikania v odvetví, ale aj pre realizáciu poradenských aktivít a výmeny skúseností, využívať zdroje poskytované napr. cez Program rozvoja vidieka či cez projekty mobility.

3.5.10 Špecifický cieľ D.7: Dosiahnuť vyššiu intervenciu štátu pri riešení problémov v rozvoji lesníctva a poľnohospodárstva

Obyvatelia vidieckej oblasti Horného Liptova majú výrazne horšie možnosti uplatnenia sa a mzda na vidieku je výrazne nižšia ako v mestských sídlach. Nižšia kvalifikácia vidieckych pracovníkov limituje možnosti rozvojových aktivít napr. v samostatnom podnikaní. Ľudia pracujúci v pôdohospodárstve boli vytlačení na okraj trhu práce. Zamestnávateľia v odvetví neoceňujú prípadný záujem zamestnancov o ďalšie vzdelávanie, nepodporujú ho a neinvestujú do rozširovania vzdelania a zručností svojich zamestnancov. Vplyv na znižovanie zamestnanosti v odvetví má aj pokles domácej produkcie, ktorá je vytláčaná dovozom lacných potravín zo zahraničia cez veľké obchodné reťazce. Pre ekonomiku vidieka je dôležité v budúcich rokoch zabezpečiť rozvoj poľnohospodárskych a lesných činností.

Efektívnemu využívaniu pôdneho a lesného fondu bránia neusporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom a rozdrobenosť pozemkov. V prípade regiónu Horného Liptova bránia v rozvoji lesníctva a poľnohospodárstva aj ochrannárske obmedzenia vo využívaní územia z dôvodu existencie dvoch národných parkov a množstva chránených území a prírodných pamiatok v regióne. Ochrannárske obmedzenia nie sú vlastníkom pôdy kompenzované.

Z vyššie uvedených dôvodov v záujme podpory rozvoja odvetví navrhujeme opatrenia a aktivity uvádzané v texte, ktoré majú za cieľ dosiahnuť pozitívne zmeny zo strany kompetentných orgánov a inštitúcií a podporia aj regionálnu výchovu a vzdelávanie.

Opatrenie D.7.1: Presadzovať legislatívne zmeny v oblasti rozvoja odvetvia lesníctva a poľnohospodárstva

Aktivita D.7.1.1: Realizovať stretnutia miestnej a regionálnej samosprávy so štátnou správou v záujme úpravy legislatívy v oblasti usporiadania vlastníckych vzťahov k pôde a lesným pozemkom pre efektívnejšie obhospodarovanie územia.

Zodpovednosť: MAS HL

Cieľová skupina: podnikatelia v odvetví, lesné a pozemkové spoločenstvá, orgány samosprávy, štátnej správy, rezortné organizácie, NLC Zvolen

Aktivita D.7.1.2: Realizovať stretnutia miestnej a regionálnej samosprávy so štátnou správou v záujme úpravy legislatívy v oblasti riešenia kompenzácií zo strany štátu z titulu ochrannárskych obmedzení pri využívaní pôdy a lesných porastov.

Zodpovednosť: MAS HL

Cieľová skupina: podnikatelia v odvetví, lesné a pozemkové spoločnosti, orgány samosprávy, štátnej správy, rezortné organizácie MPRV SR a MŽP SR, NLC

Aktivita D.7.1.3: Iniciovať rokovania s cieľom podpory drobných majiteľov pôdy smerom k diverzifikácii.

Zodpovednosť: MAS HL, ZMOS, štátne rezortné organizácie, NLC

Cieľová skupina: lesné a pozemkové spoločnosti, orgány samosprávy, štátnej správy

Aktivita D.7.1.4: Iniciovať pracovné stretnutia, semináre pre zabezpečenie spolupráce rezortov (MPRV SR, MŽP SR a MŠVVaŠ SR) pri formálnej aj neformálnej výchove v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva.

Zodpovednosť: MAS HL, ZMOS, štátne rezortné organizácie, NLC

Cieľová skupina: lesné a pozemkové spoločnosti, orgány samosprávy a štátnej správy

Opatrenie D.7.2: *Presadzovať legislatívne zmeny v oblasti podpory zamestnávania v lesníctve a poľnohospodárstve.*

Aktivita D.7.2.1: Iniciovať vznik „kreditového“ systému alebo iného motivačného mechanizmu oceňovania ďalšieho vzdelávania zamestnancov v lesníctve a poľnohospodárstve ako uznanie snahy zamestnanca zvyšovať si vzdelanie a jeho finančné ohodnotenie.

Zodpovednosť: NLC, ZMOS, MAS, štátne rezortné organizácie

Cieľová skupina: firmy pôsobiace v odvetví, lesné a pozemkové spoločnosti, podnikatelia

Aktivita D.7.2.2: Podporiť projekt validácie kvalifikácií v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva.

Zodpovednosť: orgány štátnej správy, NLC, AV

Cieľová skupina: zamestnanci a podnikatelia v odvetviach, absolventi ďalšieho a CŽV

Aktivita D.7.2.3: Realizovať stretnutia miestnej a regionálnej samosprávy so štátnou správou v záujme úpravy legislatívy v podpore čerpania verejných a európskych zdrojov – odstránenie byrokracie a administratívnej náročnosti pri spracúvaní žiadostí o dotácie zo ŠR a EU, poradenský servis.

Zodpovednosť: MAS HL, VUC Žilina

Cieľová skupina: orgány samosprávy a štátnej správy, PPA

Aktivita D.7.2.4: Iniciovat' zavedenie inštitútu „sezónneho pracovníka“ v lesníctve a poľnohospodárstve.

Zodpovednosť: rezortné orgány, stavovské organizácie, samosprávy

Cieľová skupina: zamestnanci v odvetviach

3.5.11 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.7

Špecifický cieľ D.7, jeho opatrenia a aktivity smerujú k vytvoreniu podmienok pre rozvoj vidieckeho regiónu Horného Liptova. Rozvoj územia a sledovaných odvetví (lesníctvo, poľnohospodárstvo, cestovných ruch, miestna výroba a služby, aj ochrana životného prostredia) nie je možný bez dotiahnutia legislatívnych zmien, ktoré sú nevyhnutné pre usporiadanie vlastníckych vzťahov k pôde a lesným pozemkom, pre kompenzáciu ochrannárskych obmedzení zo strany štátu a pre jednotný postup rezortov pri obhospodarovaní územia v pásmach ochrany. V oblasti vzdelávania je dôležité presadzovať motivačné ohodnotenie vzdelávajúcich sa zamestnancov, podporovať projekt uznávania kvalifikácií a tiež zvýšenie počtu rekvalifikačných kurzov pre záujemcov z radov nezamestnaných či ľudí s nízkym vzdelaním.

3.5.12 Špecifický cieľ D.8: Vytvárať podmienky pre aktívnu spoluprácu pri rozširovaní miestnej výroby a služieb v regióne

Z analyzovaných dokumentov vyplynulo, že obyvatelia regiónu nie sú dostatočne pripravení na samozamestnanie v odvetví miestnej výroby a služieb z dôvodu nedostatočných znalostí a

zručností zvládania rizík spojených s podnikaním a či zamestnávaním iných ľudí, čo je z pohľadu RVV v nepedagogickom procese priestor pre poskytovanie rôznych foriem poradenstva či ďalšieho vzdelávania v rámci CZV v odvetví. Podobne sezónnosť poskytovaných služieb je problémom pri rozvoji zamestnanosti v odvetví. V mimosezónnom období poskytovatelia služieb vykonávajú iné práce, vo väčšine prípadov sú evidovaní na úrade práce, ako to konštatuje aj analýza situácie na trhu práce v Liptovskom regióne. Z hľadiska predchádzajúceho zamestnania tvorili bývalí zamestnanci odvetvia služieb až 13,59 % evidovaných uchádzačov o zamestnanie. Na podporu miestnej výroby a služieb na Slovensku slúži zákon o podpore malého a stredného podnikania zákon, ktorá dáva podnikateľom priestor a financie z MH SR na zahájenie činnosti aj v odvetví miestnej výroby a služieb. Na tvorbu pracovných miest v odvetví sú zamerané aj príspevky poskytované obciam prostredníctvom príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Príspevky a dotácie je možné využiť aj na vzdelávanie a poradenstvo v oblasti podnikania, či samozamestnania. Ďalším zdrojom je Program rozvoja vidieka a európske zdroje poskytované cez PPA v rámci Podopatrenia 7.4. Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry. Jednou z podporených činností je aj výstavba tržníc na predaj miestnych produktov, pričom zdroje je možné použiť aj na poradenstvo v oblasti investičných zámerov a spracovanie rozvojových projektov v odvetví.

Ako sa uvádza v PHSR ŽSK, ekonomika vidieka, na ktorom žije 50 % obyvateľstva, v spojitosti s nadpriemerným rozvojom cestovného ruchu pri ďalšom zaktivizovaní miestnych komunít (aj cez Miestne akčné skupiny) môže viesť k tvorbe nových, resp. k udržaniu pracovných miest. V regióne Horného Liptova existuje výrazný potenciál pre rozvoj miestnej výroby a služieb s prepojením hlavne na oblasť cestovného ruchu a rozvoj turizmu. K zastrešeniu a koordinácii nedostatkových služieb v regióne by prispeli obecné podniky remesiel a služieb.

Opatrenie D.8.1: Podporovať spoluprácu medzi podnikateľmi, drobnými remeselníkmi a samosprávou pre efektívne využívanie ľudského potenciálu pri rozvoji odvetvia miestnej výroby a služieb v území Horného Liptova

Aktivita D.8.1.1: Spracovanie a aktualizácia databázy jestvujúcich drobných remeselníkov a poskytovateľov služieb a spracovanie analýzy nedostatkových služieb a remesiel v regióne Horného Liptova.

Zodpovednosť: MAS HL, AV, poskytovatelia služieb zamestnanosti

Cieľová skupina: podnikateľské subjekty v regióne, poskytovatelia služieb, samospráva, verejnosť

Aktivita D.8.1.2: Realizovať spoločné stretnutia zainteresovaných subjektov pre pokrytie trhu práce chýbajúcimi remeslami a službami.

Zodpovednosť: MAS HL, AV, UPSVaR, poskytovatelia služieb zamestnanosti

Cieľová skupina: podnikatelia, verejnosť

Aktivita D.8.1.3: Realizovať propagačné podujatia na podporu a rozvoj remeselných zručností príslušníkov marginalizovanej rómskej komunity.

Zodpovednosť: MAS HL, AV, UPSVaR

Cieľová skupina: podnikatelia, verejnosť

Aktivita D.8.1.4: Realizovať remeselné trhy, jarmoky, burzy produktov miestnej výroby a služieb, koordinovať činnosť drobných remeselníkov.

Zodpovednosť: MAS HL, AV, obce

Cieľová skupina: podnikatelia, široká verejnosť, poskytovatelia služieb

Aktivita D.8.1.5: Zriaďovať obecné podniky remesiel a služieb v súlade s platnou legislatívou a podporovať budovanie remeselných dvorov a dielní.

Zodpovednosť: obce a mestá, MAS HL

Cieľová skupina: podnikatelia, remeselníci, poskytovatelia služieb

Aktivita D.8.1.6: Prostredníctvom poradenstva a neformálneho vzdelávania napomáhať záujemcom pri začatí podnikania v odvetví remesiel a služieb, pri podávaní žiadostí o dotácie a príspevky.

Zodpovednosť: MAS HL, AV, poskytovatelia služieb zamestnanosti

Cieľová skupina: záujemcovia o podnikanie v miestnej výrobe a službách, drobní podnikatelia

Aktivita D.8.1.7: Zabezpečovať rekvalifikačné vzdelávacie aktivity a kurzy pre adaptabilitu pracovnej sily pre nízko kvalifikované obyvateľstvo a pre mladých ľudí v odvetví miestnej výroby a služieb.

Zodpovednosť: MAS HL, AV, UPSVaR

Cieľová skupina: široká verejnosť, mladí ľudia

Aktivita D.8.1.8: Realizovať semináre a informačné podujatia na propagáciu nákupu domácich produktov a výrobkov, pre predaj z dvora a podporu miestnych podnikateľov.

Zodpovednosť: MAS HL, AV

Cieľová skupina: obyvatelia regiónu, návštevníci, drobní podnikatelia v odvetví

Aktivita D.8.1.9: Doplnenie a novelizácia programov celoživotného vzdelávania v oblasti tvorby a výroby regionálnych produktov (rezbárstvo, syrárstvo).

Zodpovednosť: MAS HL, Ekofarma Východná, Bio farma Važec, Liptovské Múzeum - Skanzen Pribylina, Múzeum ovčiarstva L. Mikuláš, Akadémia vzdelávania, SOŠ polytechnická

Cieľová skupina: obyvatelia regiónu HL, študenti a absolventi stredných škôl so zameraním na agroturizmus

3.5.13 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.8

Odvetvie miestna výroba a služby je charakteristické množstvom malých podnikateľov a živnostníkov, sezónnych pracovníkov a remeselníkov s odbornými zručnosťami, avšak bez právneho či ekonomického vzdelania, s nedostatočnými jazykovými a digitálnymi zručnosťami, bez marketingových schopností. Odvetvie je tiež charakteristické prevahou starších ľudí. V záujme odstránenia vyššie uvedených problémov a na dosiahnutie špecifického cieľa D.8 je potrebné poznanie všetkých subjektov, potencionálnych klientov regionálnej výchovy a vzdelávania. Je potrebné osloviť mladých ľudí a umožniť im rekvalifikáciu či

poskytnúť poradenstvo. Vzdelávacie programy by mali byť zamerané na získanie teoretických vedomostí (legislatíva, právne minimum, ekonomika a účtovníctvo, IKT zručnosti, marketing a reklama) a v druhej rovine v praktickej časti na získanie odborných zručností.

Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí a aj MAS Horný Liptov definovali oblasti, v ktorých je potrebné venovať sa vzdelávaniu:

- služby cestovného ruchu a voľného času – reštauračné a ubytovacie služby, doplnkové služby (cyklotrasy a odpočívadlá, bežecké trasy, turistické trasy, poľovnícke posedy a zvieracie obory, športoviská, stánky rýchleho občerstvenia, kúpaliská, informačné centrá, jazdecké areály, rafting, fitness, relax centrá, doprava saňami, požičovňa bicyklov, prenájom koní, skiservis)
- miestna výroba, tradičné remeslá – spracovanie kože, garbiarske výrobky, šitie ovčiarskych odevov, stolárstvo, salašníctvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo, pivovar, pekáreň, rezbárstvo, šitie krojov, kníhviazačstvo, bitúcky a spracovanie mäsa, spracovanie mlieka – výroba syra, kováčstvo
- služby – kaderníctvo, kozmetika, manikúra a pedikúra, lisovanie ovocia
- zakladanie drobných obecných prevádzok – pre výkon služieb pre občanov (aj chatárov), aj pre vytváranie pracovných miest pre obyvateľov obcí - odvoz odpadu, kosenie, údržba zelene, drobné údržby, stolárske dielne, spracovanie dreveného odpadu, drobná stavebná činnosť, služby nákladnej dopravy
- predaj výrobkov z dvora

3.5.14 Špecifický cieľ D. 9: Skvalitňovaním a modifikáciou neformálneho vzdelávania zabezpečiť vzťah k trvalo udržateľnému rozvoju a starostlivosti o krajinu v kooperácii s rozvojom cestovného ruchu, službami cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva v kooperácii s turizmom a rozvojom špecifických foriem turizmu

Z hľadiska dlhodobého rozvoja cestovného ruchu a jeho smerovania v celosvetovom meradle je potrebné tento rozvoj smerovať nielen extenzívnou formou so zameraním na budovanie veľkých a dokonale vybudovaných turistických centier, ale je potrebné mať na zreteli trvalo udržateľný rozvoj a starostlivosť o krajinu. Vzhľadom na uvedené je nutné pripravovať vzdelávacie programy pre obyvateľov regiónu Horný Liptov, ktoré budú zamerané na vzdelávanie v turizme a cestovnom ruchu, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu a sú v súlade s ochranou prírody a krajinu regiónu. Je to dlhodobá práca, pre ktorú je potrebný spoločný konsenzus všetkých zainteresovaných - zástupcov cestovného ruchu, majiteľov pozemkov a tiež zástupcov ochrany prírody a krajiny.

Opatrenie D.9.1: Vytvoriť predpoklad na nastavenie spoločného pohľadu na tvorbu ŽP a rozvoj cestovného ruchu.

Aktivita D.9.1.1: Realizácia spoločných stretnutí zástupcov podnikateľských subjektov cestovného ruchu, zástupcov majiteľov pozemkov, zástupcov ochrany prírody za účelom tvorby spoločných vzdelávacích programov neformálneho vzdelávania.

Zodpovednosť: MAS HL, OOCR LIPTOV, Štátna sprava ochrany prírody, stavovské komory

Cieľová skupina: podnikateľská verejnosť v oblasti cestovného ruchu, obce a mestá Horného Liptova, majitelia pozemkov, ochranárske združenia, zamestnanci ochrany prírody a krajiny

Aktivita D.9.1.2: Vytvorenie odborných tímov pre prípravu výchovno-vzdelávacích programov celoživotného vzdelávania pre trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu a ochranu prírody.

Zodpovednosť: MAS HL, AV, SMOPaJ, OOCR Liptov

Cieľová skupina: učitelia a žiaci MŠ, ZŠ, SŠ

Aktivita D.9.1.3: Vytvorenie vzdelávacích programov celoživotného vzdelávania podporujúcich a zohľadňujúcich trvalo udržateľný rozvoj a cestovný ruch.

Zodpovednosť: MAS HL, AV, SMOPaJ, OOCR LIPTOV

Cieľová skupina: široká verejnosť, občania regiónu, záujemcovia o CŽV

Aktivita D.9.1.4: Využitie podpory európskych fondov na realizáciu tohto špecifického cieľa.

Zodpovednosť: MAS HL, AV, SMOPaJ, OOCR LIPTOV

Cieľová skupina: občania regiónu Horný Liptov

3.5.15 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.9

Pre naplnenie špecifického cieľa D.9 je potrebné vo vzájomnej spolupráci vyššie uvedených subjektov spracovať vzdelávací program pre neformálne vzdelávanie zamerané na

koordinovaný rozvoj cestovného ruchu v súlade s ochranou prírody a krajiny akceptujúceho ochrannárske obmedzenia v regióne Horného Liptova. Samotný vzdelávací program bude určený pre všetkých záujemcov o podnikanie v cestovnom ruchu, ktoré je v súlade s ochranou prírody a krajiny. Predpokladom realizácie a naplnenia cieľa je spolupráca rezortných organizácií MŽP a inštitúcií venujúcich sa cestovnému ruchu pri tvorbe vzdelávacieho programu aj pri zabezpečení vzdelávania odbornými lektormi aj zo zahraničia, či so zahraničnými skúsenosťami.

3.5.16 Špecifický cieľ D.10: Rozvíjať spoluprácu s významnými podnikateľskými subjektmi pri napĺňaní vzdelávacích programov celoživotného vzdelávania, ich flexibility a operatívnej rôznorodosti podľa potrieb rozvoja cestovného ruchu a služieb cestovného ruchu a jeho spoločných prienikov s ostatnými odvetviami

Je dôležité vytvárať v spolupráci s MAS HL, Agrosektorom, remeselnými cechmi, ako aj stavovskými komorami integrované programy, ktoré sú veľmi významnou súčasťou cestovného ruchu, služieb cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva, respektíve svojou existenciou v regióne plnia podpornú funkciu cestovného ruchu (výroba regionálnych produktov, tvorba značky regionálnych produktov, tkáčstvo, rezbárstvo, syrárstvo, výšivky a pod.)

Tiež je v záujme rozvoja turizmu potrebné realizovať celoživotné vzdelávania pre špecifické formy turizmu, ktoré v súlade s ochranou prírody vychovávajú k praktikovaniu lesoturizmu, softturizmu, sprievodcovstvo prírodou.

Opatrenie D.10.1: Doplnenie celoživotného vzdelávania o vzdelávacie programy zamerané na rôznorodosť sektorov cestovného ruchu, služieb cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva.

Aktivita D.10.1.1: Doplnenie a novelizácia programov neformálneho vzdelávania o celoživotné vzdelávanie zamerané na špecifické formy turizmu, softturizmu, lesoturizmu .

Zodpovednosť: MAS HL, SPZ, SPK , SMOPaJ, AV

Cieľová skupina: MAS HL, zástupcovia urbárskych spoločenstiev, zástupcovia SPK, zástupcovia ochrany prírody

Aktivita D.10.1.2: Doplnenie a modifikácia programov celoživotného vzdelávania pre odbornú podporu na vybudovanie systému informačno- marketingových miest v obciach pre rozvoj turizmu.

Zodpovednosť: MAS HL, obce Horného Liptova, AV

Cieľová skupina: zamestnanci obcí, podnikateľské subjekty v oblasti turizmu

Aktivita D.10.1.3: Doplnenie portfólia programov celoživotného vzdelávania pre podporu vzdelanostnej úrovne v oblasti voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva.

Zodpovednosť: MAS HL, OOCR Liptov, SŠ realizujúce CŽV pre tento segment CR

Cieľová skupina: zamestnanci obcí, zástupcovia podnikateľských subjektov pre CR

3.5.17 Rámcový popis opatrení a aktivít v rámci strategického cieľa v pozícii „B“ – špecifický cieľ D.10

Výstupom naplnenia špecifického cieľa D.10 je regionálna výchova a vzdelávanie ponúkajúce vzdelávacie aktivity pre zvýšenie marketingových schopností ľudí pracujúcich v turizme a cestovnom ruchu, hlavne na vidieku. Forma workshopov pre miestnych poskytovateľov služieb v cestovnom ruchu aj forma rekvalifikačných kurzov bude ponúkaná záujemcom, ktorí chcú skvalitniť poskytované služby v CR, poskytované voľnočasové aktivity a skvalitniť propagáciu zaujímavostí regiónu.

Navrhované opatrenia a aktivity reflektujú na prierezové témy Národného programu rozvoja regionálnej výchovy a vzdelávania do roku 2027:

- integrácia a inklúzia marginalizovaných rómskych komunít a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia
- prepojenie systému výchovy a vzdelávania s potrebami ekonomiky a trhu práce
- rozvoj systému ďalšieho vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania

4 ZHRNUTIE K ODVETVOVÝM STRATÉGIÁM V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ HORNÉHO LIPTOVA

Spracovanie jednotlivých odvetvových stratégií v regionálnej výchove a vzdelávania Horného Liptova sú základom tvorby Koncepcie regionálnej výchovy a vzdelávania Horného Liptova do roku 2029 v kontexte zlepšenia podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v regióne Horného Liptova. Podrobne definujeme strategické ciele, špecifické ciele, opatrenia a aktivity pre túto oblasť. Ide o podrobné spracovanie odvetvových stratégií v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania a výchovy, ktoré navrhujú efektívne fungujúci systém vzdelávania a výchovy reagujúci na aktuálne i očakávané potreby jednotlivca a spoločnosti. Z analytických rozborov jednotlivých odvetvových stratégií vyplýva, že nezastupiteľnú úlohu v tejto problematike má aj vláda Slovenskej republiky, pretože má v rukách rozhodujúce nástroje, má podstatný vplyv na legislatívne prostredie, má prierezové kompetencie, ktoré sú dôležité pri prijímaní opatrení, a v neposlednom rade rozhoduje o smerovaní verejných finančných zdrojov. Z nástrojov, ktoré má k dispozícii vláda, je vhodné rozvinúť v prvom rade schémy na podporu komunikácie vzdelávacích inštitúcií a regionálnych partnerov o potenciáli a možnostiach vzájomnej spolupráce a možných spoločných výhodách takejto spolupráce. Ďalším nástrojom je priama finančná podpora účasti vzdelávacích inštitúcií na regionálnom rozvoji, a to prostredníctvom grantových úloh, z európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Naplnením cieľov projektu „Tvorba koncepcie regionálnej výchovy a vzdelávania Horného Liptova do roku 2029 v kontexte zlepšenia podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v regióne“, bude možné prostredníctvom stratégií formálneho a neformálneho vzdelávania vytvoriť podmienky pre úspešné uplatňovanie sa absolventov na trhu práce, zabezpečiť súlad medzi dopytom a ponukou, naplňovať požiadavky zamestnávateľov a zvýšiť kvalifikáciu a adaptabilitu zamestnancov v regióne Horný Liptov.

Na základe rozhodnutia hlavných expertov projektu **boli stratégie** v definovaných piatich odvetviach – lesníctvo, poľnohospodárstvo, miestna výroba a služby, ochrana a tvorba životného prostredia a ekologické služby, cestovný ruch, služby cestovného ruchu a voľného času, ochrana pamiatok a kultúrneho dedičstva **rozvinuté** v rámci pozícií prístupu k stratégiám definovaných v opise projektu a to na typy A, B, C, D, **kde** vo vzťahu k súčasným opatreniam vo vzdelávaní, prípadne v samotných vzdelávacích programoch **sú** v závislosti od identifikovaných silných /slabých stránok a príležitostí a ohrození v jednotlivých odvetviach **navrhnuté** nové riešenia, doplnené existujúce riešenia, resp. riešenia, ktoré sa budú rozvíjať alebo meniť.

Uvedený prístup bol zo strany hlavných expertov aplikovaný najmä z dôvodu, že nie je možné generalizovane uplatniť jediný prístup (typu A, B, C, D) vo vzťahu ku konkrétnemu odvetviu, nakoľko rozličné prvky a mechanizmy vo vzdelávaní nemajú v rámci odvetvia rovnakú kvalitu a ani všetky tieto prvky a mechanizmy nie je možné upravovať, dopĺňať a riešiť súbežne na jednej časovej osi zavádzania jednotlivých opatrení (aj kvôli striktným legislatívnym postupom a obmedzeniam pri úprave a tvorbe vzdelávacích programov).

Na základe uvedeného sú potom navrhnuté riešenia (stratégie) agregované podľa typov opatrení (A, B, C, D) a každá stratégia je členená na strategický cieľ podľa typu navrhovaných opatrení, špecifický cieľ a každý špecifický cieľ má definované opatrenia a aktivity. Samotné špecifické ciele a opatrenia s aktivitami sú zväčša orientované ako prierezové, t.j. platné pre všetky odvetvia spoločne alebo striktné odvetvové, pokiaľ sa opatrenia uplatňujú výhradne ku konkrétnemu odvetviu.

Vo vzťahu k naplneniu projektového ukazovateľa P0178 „Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov“ zo sumárneho dokumentu Konceptia regionálnej výchovy a vzdelávania Horného Liptova do roku 2029 v kontexte zlepšenia podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v regióne podľa jednotlivých častí dokumentu v definovaných piatich (5) odvetviach je ukazovateľ naplnený nasledovne:

1. lesníctvo:

- prierezový špecifický cieľ A.1: Zintenzívniť spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami;
- prierezový špecifický cieľ A.2: Využívať spoluprácu regionálneho školstva s vysokou školou za účelom aplikovania najnovších poznatkov v oblasti vedecko-výskumnej;

- prierezový špecifický cieľ A.3: Zintenzívniť a skvalitňovať duálny systém vzdelávania;
- prierezový špecifický cieľ B.1: Vytvárať podmienky pre ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov;
- prierezový špecifický cieľ B.2: Skvalitňovať vzdelávací proces aplikovaním moderných digitálnych technológií pre získavanie špecifických kompetencií v uplatnení sa v praxi;
- prierezový špecifický cieľ B.3: Rozvíjať vzdelávanie v cudzích jazykoch;
- prierezový špecifický cieľ B.4: Vytvárať podmienky pre možnosť zapájania sa do národných projektov za účelom potrieb modifikácie a dopĺňania existujúcich vzdelávacích programov;
- prierezový špecifický cieľ C.1 Vytvárať integrované odbory, ktoré profilujú absolventa pre potreby trhu práce;
- prierezový špecifický cieľ C.2: Zintenzívniť vedecko-výskumnú činnosť v študijných odboroch s využitím možností úprav učebných osnov pre vytvorenie časovo-tematických plánov zameraných najmä na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb;
- prierezový špecifický cieľ D.1: Vytvárať nové vzdelávacie programy pre žiakov s uplatnením sa na trhu práce;
- prierezový špecifický cieľ D.2: Navrhovať nové študijné programy pre potreby praxe;
- prierezový špecifický cieľ D.3: Navrhovať nové dvojročné učebné odbory pre žiakov končiacich v nižšom ako deviatom ročníku základnej školy;
- prierezový špecifický cieľ D.4: Vytvárať metodické materiály prostredníctvom katedier vysokej školy, pre úpravy učebných osnov regionálneho školstva;
- špecifický cieľ D.5: Skvalitnením regionálnej výchovy a vzdelávania vytvárať podmienky pre ďalšie a celoživotné vzdelávanie a pre lepšie uplatnenie sa obyvateľov na trhu práce v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva (rezort pôdohospodárstva);
- špecifický cieľ D.6: Rozvíjať podnikateľské aktivity v lesníctve a poľnohospodárstve smerujúce k ekologickému obhospodarovaniu lesa a pôdy s efektívnym využívaním miestnych zdrojov;
- špecifický cieľ D.7: Dosiahnuť vyššiu intervenciu štátu pri riešení problémov v rozvoji lesníctva a poľnohospodárstva;

2. poľnohospodárstvo:

- prierezový špecifický cieľ A.1: Zintenzívniť spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami;
- prierezový špecifický cieľ A.2: Využívať spoluprácu regionálneho školstva s vysokou školou za účelom aplikovania najnovších poznatkov v oblasti vedecko-výskumnej;
- prierezový špecifický cieľ A.3: Zintenzívniť a skvalitňovať duálny systém vzdelávania;
- prierezový špecifický cieľ B.1: Vytvárať podmienky pre ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov;
- prierezový špecifický cieľ B.2: Skvalitňovať vzdelávací proces aplikovaním moderných digitálnych technológií pre získavanie špecifických kompetencií v uplatnení sa v praxi;
- prierezový špecifický cieľ B.3: Rozvíjať vzdelávanie v cudzích jazykoch;
- prierezový špecifický cieľ B.4: Vytvárať podmienky pre možnosť zapájania sa do národných projektov za účelom potrieb modifikácie a dopĺňania existujúcich vzdelávacích programov;
- prierezový špecifický cieľ B.6: Venovať v systéme RVV dôraz na čitateľskú gramotnosť, prírodovednú gramotnosť, jazykové kompetencie a digitálnu gramotnosť;
- prierezový špecifický cieľ C.1 Vytvárať integrované odbory, ktoré profilujú absolventa pre potreby trhu práce;
- prierezový špecifický cieľ C.2: Zintenzívniť vedecko-výskumnú činnosť v študijných odboroch s využitím možností úprav učebných osnov pre vytvorenie časovo-tematických plánov zameraných najmä na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb;
- prierezový špecifický cieľ D.1: Vytvárať nové vzdelávacie programy pre žiakov s uplatnením sa na trhu práce;
- prierezový špecifický cieľ D.2: Navrhovať nové študijné programy pre potreby praxe;
- prierezový špecifický cieľ D.3: Navrhovať nové dvojročné učebné odbory pre žiakov končiacich v nižšom ako deviatom ročníku základnej školy;
- prierezový špecifický cieľ D.4: Vytvárať metodické materiály prostredníctvom katedier vysokej školy, pre úpravy učebných osnov regionálneho školstva;
- špecifický cieľ D.5: Skvalitnením regionálnej výchovy a vzdelávania vytvárať podmienky pre ďalšie a celoživotné vzdelávanie a pre lepšie uplatnenie sa obyvateľov na trhu práce v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva (rezort pôdohospodárstva);

- špecifický cieľ D.6: Rozvíjať podnikateľské aktivity v lesníctve a poľnohospodárstve smerujúce k ekologickému obhospodarovaniu lesa a pôdy s efektívnym využívaním miestnych zdrojov;
- špecifický cieľ D.7: Dosiahnuť vyššiu intervenciu štátu pri riešení problémov v rozvoji lesníctva a poľnohospodárstva;

3. miestna výroba a služby:

- prierezový špecifický cieľ A.1: Zintenzívniť spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami;
- prierezový špecifický cieľ A.2: Využívať spoluprácu regionálneho školstva s vysokou školou za účelom aplikovania najnovších poznatkov v oblasti vedecko-výskumnej;
- prierezový špecifický cieľ A.3: Zintenzívniť a skvalitňovať duálny systém vzdelávania;
- prierezový špecifický cieľ B.1: Vytvárať podmienky pre ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov;
- prierezový špecifický cieľ B.2: Skvalitňovať vzdelávací proces aplikovaním moderných digitálnych technológií pre získavanie špecifických kompetencií v uplatnení sa v praxi;
- prierezový špecifický cieľ B.3: Rozvíjať vzdelávanie v cudzích jazykoch;
- prierezový špecifický cieľ B.4: Vytvárať podmienky pre možnosť zapájania sa do národných projektov za účelom potrieb modifikácie a dopĺňania existujúcich vzdelávacích programov;
- prierezový špecifický cieľ B.6: Venovať v systéme RVV dôraz na čitateľskú gramotnosť, prírodovednú gramotnosť, jazykové kompetencie a digitálnu gramotnosť;
- prierezový špecifický cieľ C.1 Vytvárať integrované odbory, ktoré profilujú absolventa pre potreby trhu práce;
- prierezový špecifický cieľ C.2: Zintenzívniť vedecko-výskumnú činnosť v študijných odboroch s využitím možností úprav učebných osnov pre vytvorenie časovo-tematických plánov zameraných najmä na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb;
- špecifický cieľ C.3: Koordinovaným prístupom dosiahnuť zvýšenie kvality poskytovaných služieb a miestnej výroby;
- prierezový špecifický cieľ D.1: Vytvárať nové vzdelávacie programy pre žiakov s uplatnením sa na trhu práce;

- prierezový špecifický cieľ D.2: Navrhovať nové študijné programy pre potreby praxe;
- prierezový špecifický cieľ D.3: Navrhovať nové dvojročné učebné odbory pre žiakov končiacich v nižšom ako deviatom ročníku základnej školy;
- prierezový špecifický cieľ D.4: Vytvárať metodické materiály prostredníctvom katedier vysokej školy, pre úpravy učebných osnov regionálneho školstva;
- špecifický cieľ D.8: Vytvárať podmienky pre aktívnu spoluprácu pri rozširovaní miestnej výroby a služieb v regióne;

4. *ochrana a tvorba životného prostredia a ekologické služby:*

- prierezový špecifický cieľ A.1: Zintenzívniť spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami;
- prierezový špecifický cieľ A.2: Využívať spoluprácu regionálneho školstva s vysokou školou za účelom aplikovania najnovších poznatkov v oblasti vedecko-výskumnej;
- prierezový špecifický cieľ A.3: Zintenzívniť a skvalitňovať duálny systém vzdelávania;
- prierezový špecifický cieľ B.1: Vytvárať podmienky pre ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov;
- prierezový špecifický cieľ B.2: Skvalitňovať vzdelávací proces aplikovaním moderných digitálnych technológií pre získavanie špecifických kompetencií v uplatnení sa v praxi;
- prierezový špecifický cieľ B.3: Rozvíjať vzdelávanie v cudzích jazykoch;
- prierezový špecifický cieľ B.4: Vytvárať podmienky pre možnosť zapájania sa do národných projektov za účelom potrieb modifikácie a dopĺňania existujúcich vzdelávacích programov;
- špecifický cieľ B.5: Využiť potenciál Horného Liptova v ekologickej výchove a vzdelávaní a zavádzať inovatívne programy osvetovej činnosti zameranej na ochranu životného prostredia;
- prierezový špecifický cieľ B.6: Venovať v systéme RVV dôraz na čitateľskú gramotnosť, prírodovednú gramotnosť, jazykové kompetencie a digitálnu gramotnosť;
- prierezový špecifický cieľ C.1 Vytvárať integrované odbory, ktoré profilujú absolventa pre potreby trhu práce;
- prierezový špecifický cieľ C.2: Zintenzívniť vedecko-výskumnú činnosť v študijných odboroch s využitím možností úprav učebných osnov pre vytvorenie časovo-tematických

plánov zameraných najmä na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb;

- prierezový špecifický cieľ D.1: Vytvárať nové vzdelávacie programy pre žiakov s uplatnením sa na trhu práce;
- prierezový špecifický cieľ D.2: Navrhovať nové študijné programy pre potreby praxe;
- prierezový špecifický cieľ D.3: Navrhovať nové dvojročné učebné odbory pre žiakov končiacich v nižšom ako deviatom ročníku základnej školy;
- prierezový špecifický cieľ D.4: Vytvárať metodické materiály prostredníctvom katedier vysokej školy, pre úpravy učebných osnov regionálneho školstva;
- špecifický cieľ D.6: Rozvíjať podnikateľské aktivity v lesníctve a poľnohospodárstve smerujúce k ekologickému obhospodarovaniu lesa a pôdy s efektívnym využívaním miestnych zdrojov;
- špecifický cieľ D. 9: Skvalitňovaním a modifikáciou neformálneho vzdelávania zabezpečiť vzťah k trvalo udržateľnému rozvoju a starostlivosti o krajinu v kooperácii s rozvojom cestovného ruchu, službami cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva v kooperácii s turizmom a rozvojom špecifických foriem turizmu;

5. cestovný ruch, služby cestovného ruchu a voľného času, ochrana pamiatok a kultúrneho dedičstva:

- prierezový špecifický cieľ A.1: Zintenzívniť spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami;
- prierezový špecifický cieľ A.2: Využívať spoluprácu regionálneho školstva s vysokou školou za účelom aplikovania najnovších poznatkov v oblasti vedecko-výskumnej;
- prierezový špecifický cieľ A.3: Zintenzívniť a skvalitňovať duálny systém vzdelávania;
- prierezový špecifický cieľ B.1: Vytvárať podmienky pre ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov;
- prierezový špecifický cieľ B.2: Skvalitňovať vzdelávací proces aplikovaním moderných digitálnych technológií pre získavanie špecifických kompetencií v uplatnení sa v praxi;
- prierezový špecifický cieľ B.3: Rozvíjať vzdelávanie v cudzích jazykoch;
- prierezový špecifický cieľ B.4: Vytvárať podmienky pre možnosť zapájania sa do národných projektov za účelom potrieb modifikácie a dopĺňania existujúcich vzdelávacích programov;

- prierezový špecifický cieľ B.6: Venovať v systéme RVV dôraz na čitateľskú gramotnosť, prírodovednú gramotnosť, jazykové kompetencie a digitálnu gramotnosť;
- prierezový špecifický cieľ C.1 Vytvárať integrované odbory, ktoré profilujú absolventa pre potreby trhu práce;
- prierezový špecifický cieľ C.2: Zintenzívniť vedecko-výskumnú činnosť v študijných odboroch s využitím možností úprav učebných osnov pre vytvorenie časovo-tematických plánov zameraných najmä na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb;
- špecifický cieľ C.4: Využitím neformálneho vzdelávania v systéme RVV substituovať formálne vzdelávanie pre zvýšenie flexibility výchovy a vzdelávania pre potreby trhu práce v regióne Horného Liptova;
- prierezový špecifický cieľ D.1: Vytvárať nové vzdelávacie programy pre žiakov s uplatnením sa na trhu práce;
- prierezový špecifický cieľ D.2: Navrhovať nové študijné programy pre potreby praxe;
- prierezový špecifický cieľ D.3: Navrhovať nové dvojročné učebné odbory pre žiakov končiacich v nižšom ako deviatom ročníku základnej školy;
- prierezový špecifický cieľ D.4: Vytvárať metodické materiály prostredníctvom katedier vysokej školy, pre úpravy učebných osnov regionálneho školstva;
- špecifický cieľ D. 9: Skvalitňovaním a modifikáciou neformálneho vzdelávania zabezpečiť vzťah k trvalo udržateľnému rozvoju a starostlivosti o krajinu v kooperácii s rozvojom cestovného ruchu, službami cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva v kooperácii s turizmom a rozvojom špecifických foriem turizmu;
- špecifický cieľ D.10: Rozvíjať spoluprácu s významnými podnikateľskými subjektmi pri napĺňaní vzdelávacích programov celoživotného vzdelávania, ich flexibility a operatívnej rôznorodosti podľa potrieb rozvoja cestovného ruchu a služieb cestovného ruchu a jeho spoločných prienikov s ostatnými odvetvami;

Vo vzťahu k naplneniu projektového ukazovateľa P0178 „Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov“ zo sumárneho dokumentu Koncepcia regionálnej výchovy a vzdelávania Horného Liptova do roku 2029 v kontexte zlepšenia podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v regióne je ukazovateľ k projektovému výstupu návrh Koncepcie regionálnej výchovy a vzdelávania Horného Liptova do roku 2029 naplnený nasledovne:

časť 6 dokumentu: KONCEPCIA REGIONÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA HORNÉHO LIPTOVA DO ROKU 2029

Vo vzťahu k naplneniu projektového ukazovateľa P0889 „Počet navrhnutých opatrení zameraných na zefektívnenie VS“ zo sumárneho dokumentu Konceptia regionálnej výchovy a vzdelávania Horného Liptova do roku 2029 v kontexte zlepšenia podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v regióne je ukazovateľ naplnený nasledovne:

časť 7 dokumentu: „NÁVRHY ODPORÚČANÍ PRE VZDELÁVACIE INŠTITÚCIE ZA ÚČELOM UDRŽANIA KVALITY V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ A AKČNÝ PLÁN“

5 KONCEPCIA REGIONÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA HORNÉHO LIPTOVA DO ROKU 2029

5.1 PRINCÍPY KONCEPCIE REGIONÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Na základe stanovených cieľov a uvedených východísk je koncepcia postavená na nasledovných základných princípoch:

- adresnosť,
- dostupnosť,
- kvalita,
- efektívnosť,
- účelnosť,
- systémovosť.

Adresnosť systému ďalšieho vzdelávania

V rámci systému ďalšieho vzdelávania sa vychádza zo špecifik a odlišností ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov regionálneho a vysokého školstva a zamestnancov, ktorí zabezpečujú praktickú výučbu prostredníctvom firiem, organizácií a podnikateľských subjektov.

Dostupnosť ďalšieho vzdelávania

Pri zabezpečovaní ďalšieho vzdelávania sú spracované vzdelávacie moduly tak, aby vychádzali zo vzdelávacích potrieb zamestnancov a zamestnávateľov. Vysoká škola má zvlášť spracovaný vzdelávací program pre pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí zodpovedá potrebám vzdelávacích inštitúcií.

Kvalita ďalšieho vzdelávania

Kvalita ďalšieho vzdelávania je zabezpečovaná aplikovaním najnovších poznatkov z vedy a výskumu, ktoré umožňujú bezprostredne reagovať na potreby pedagogických, odborných zamestnancov a zamestnancov organizácií, firiem a podnikateľských subjektov.

Efektívnosť ďalšieho vzdelávania

Efektívnosť ďalšieho vzdelávania zaručuje praktické prepojenie obsahu a foriem vzdelávacích modulov na dosiahnutie praktických zručností, ktoré zodpovedajú požiadavkám praxe. Nemenej dôležitým aspektom efektívnosti je systémové a koncepčné plánovanie ďalšieho vzdelávania tak, aby bola zabezpečovaná logistika, tzn. dosahovanie maximálnych výkonov za minimálny objem finančných prostriedkov.

Účelnosť ďalšieho vzdelávania

Metodológia a obsah vzdelávacích modulov sú nastavené tak, aby neustále a systematicky aktualizovali najnovšie poznatky pre potreby praxe, čo umožňuje zdokonaľovanie praktických zručností a získavanie teoretických vedomostí zamestnancov.

Systémovosť ďalšieho vzdelávania

Systémovosť ďalšieho vzdelávania sa zabezpečuje prostredníctvom vysokých škôl, Štátneho pedagogického ústavu a Štátneho inštitútu odborného vzdelávania, ktoré reagujú na strategické plánovanie personálnych kapacít. Princíp systémovosti ďalšieho vzdelávania umožňuje pedagogickým, odborným zamestnancom a zamestnancov organizácií, firiem a podnikateľských subjektov ich kvalitatívny odborný rast a kariérny postup.

5.2 OBSAH A DRUHY VZDELÁVACÍCH ČINNOSTÍ V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Obsah ďalšieho vzdelávania je tvorený v zmysle zákona č. 138/ 2019 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch:

A. je tvorený vzdelávacími programami, ktoré sú zamerané na odborný a kariérový rast pedagogických a odborných zamestnancov

- obsah vzdelávacích programov je zameraný na prehĺbovanie, zdokonaľovanie a rozširovanie kompetencií
- získavanie profesijných kompetencií vyššieho kariérového stupňa

B. umožňuje získať doplňujúce pedagogické štúdium

- v rámci uvedeného štúdia sa realizuje učiteľský študijný program, ako program členený na moduly a podľa príslušného študijného programu

C. ponúka rozširujúce štúdium pre získanie ďalších učiteľských aprobácií

- v uvedenom študijnom programe sa získava vzdelanie na výkon pracovnej činnosti v príslušnej kategórii alebo v príslušnej podkategórii pedagogického a odborného zamestnanca

D. zabezpečuje aj špecializačné vzdelávanie

- v rámci uvedeného študijného programu sa získava vzdelanie vyžadované na výkon pracovnej činnosti, a to na získanie profesijných kompetencií potrebných na výkon špecializovaných činností

E. ďalej ponúka inovačné vzdelávanie

- umožňuje získať najnovšie poznatky alebo skúsenosti z praxe vo výchove a vzdelávaní
- cieľom je prehĺbenie, rozšírenie a inovácia profesijných kompetencií potrebných na výkon pracovnej činnosti v príslušnej kategórii alebo podkategórii pedagogického a odborného zamestnanca

Zákon č. 568/2009 Z.z. je zákonom o celoživotnom vzdelávaní. Tento zákon upravuje:

- celoživotné vzdelávanie, v ktorom ďalšie vzdelávanie nadväzuje na stupeň vzdelania dosiahnutý v školskom vzdelávaní
- akreditáciu vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania
- pravidlá a postupy overovania a uznávania výsledkov ďalšieho vzdelávania zamerané na nadobudnutie čiastočnej kvalifikácie a úplnej kvalifikácie
- národnú sústavu kvalifikácií
- informačný systém ďalšieho vzdelávania
- systém monitorovania a prognózovania vzdelávacích potrieb ďalšieho vzdelávania
- kontrolu dodržiavania podmienok akreditácie a dodržiavania podmienok udelenia oprávnenia na vykonávanie skúšky na overenie odbornej spôsobilosti

Obsah a druhy vzdelávania predstavujú ucelený vzdelávací komplex, pričom určujú smerovanie celoživotného vzdelávania, ktoré je prepojené na celkový systém výchovy a vzdelávania s potrebami ekonomiky a trhu práce.

5.3 REALIZAČNÉ OPATRENIA V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

5.3.1 Inštitucionálne, odborné a infraštruktúrne zabezpečenie regionálnej výchovy a vzdelávania

Celoživotné vzdelávanie je zamerané na všetky aktivity, ktoré sa uskutočňujú v priebehu života s cieľom zlepšiť vedomosti, zručnosti a schopnosti. V našom projekte sme sa sústredili na:

- školské vzdelávanie
- ďalšie vzdelávanie nadväzujúce na stupeň vzdelania dosiahnutý v školskom vzdelávaní

Vykonávateľom celoživotného vzdelávania sú vzdelávacie inštitúcie v tejto štruktúre:

Katolícka univerzita v Ružomberku

Stredná odborná škola lesnícka a drevárska v Liptovskom Hrádku

Základná škola s materskou školou v Hybe

Základná škola s materskou školou v Liptovskom Hrádku

Základná škola s materskou školou v Liptovskom Jáne

Základná škola vo Východnej

Obchodná akadémia v Liptovskom Mikuláši

Stredná odborná škola elektrotechnická v Liptovskom Hrádku

Stredná odborná škola stavebná v Liptovskom Mikuláši

Hotelová akadémia v Liptovskom Mikuláši

Stredná odborná škola polytechnická v Liptovskom Mikuláši

Poskytovateľmi neformálneho vzdelávania v regióne sú:

Akadémia vzdelávania a mediačného poradenstva, n.o., Liptovský Mikuláš

Regionálne vzdelávacie centrum ZO, so sídlom v Štrbe

Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva

Správa NAPANTu

Správa TANAPu

Národné lesnícke centrum Zvolen

Ústav včelárstva Liptovský Hrádok

5.3.2 Kľúčové prvky pri realizácii koncepcie regionálnej výchovy a vzdelávania

Medzi rozhodujúce prvky pri realizácii koncepcie regionálnej výchovy a vzdelávania uvádzame nasledovné:

1. Spracovať metodiku odbornej spolupráce medzi vysokými školami, výskumom, svetom práce a stavovskými, profesijnými organizáciami

V rámci návrhu metodiky je potrebné zadefinovať požiadavky odbornej praxe tak, aby sa vysoká škola zamerala vo vedecko-výskumnej činnosti s orientáciou na tvorbu nových študijných programov a odborov. Garantom odbornej spolupráce má byť vysoká škola.

2. Vytvoriť vzdelávacie programy pre skvalitnenie vzdelávania odborných učiteľov a majstrov odborného výcviku

Na základe nového zákona č. 138/2019 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch, Centrum celoživotného vzdelávania pri Pedagogickej fakulte, Katolíckej univerzity v Ružomberku a Akadémie vzdelávania a mediačného poradenstva v Liptovskom Mikuláši navrhne vzdelávacie programy v štruktúre vzdelávacích modulov pre inovačné vzdelávanie, aktualizčné vzdelávanie a špecializačné vzdelávanie zamerané na plnenie profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov.

3. Navrhnuť štruktúru vzdelávacích programov zameraných na aplikovanie najmodernejších vyučovacích foriem, metód vo vzdelávacom procese s využitím digitálnych technológií

Katedra informatiky pri Pedagogickej fakulte KU, spracuje vzdelávacie moduly zamerané na aplikovanie digitálnych technológií za účelom skvalitnenia vzdelávacieho procesu a odborného výcviku. Daná katedra má k dispozícii odborné učebne, ktoré umožnia skvalitniť ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov.

4. Spracovať obsah vzdelávania vo výučbe cudzích jazykov v rámci povinne voliteľných a nepovinných predmetov

Predmetové komisie základných a stredných škôl vytvoria povinne voliteľné a nepovinné predmety cudzích jazykov, a to najmä anglického, nemeckého a ruského jazyka.

5. Vytvoriť koordinačnú komisiu v zložení zástupcov stredných odborných škôl, samosprávy, organizácií a firiem na tvorbu projektov

Vzhľadom na zintenzívnenie činnosti pre tvorbu projektov je potrebné vytvoriť koordinačnú komisiu pod garantovaním Katedry manažmentu Katolíckej univerzity, kde budú zastúpené vzdelávacie inštitúcie Horného Liptova, zástupcovia samosprávy, organizácií a firiem.

6. Spracovať prostredníctvom metodických orgánov úpravu učebných osnov z odborných predmetov tak, aby profil absolventa rešpektoval potreby trhu práce

Je potrebné využiť možnosť 30% úpravy učebných osnov v odborných predmetoch, a to hlavne so zameraním na cestovný ruch, environmentálnu oblasť, lesníctvo, miestnu výrobu a služby a pri tom vychádzať z analytických výstupov projektu „Tvorba koncepcie regionálnej výchovy a vzdelávania Horného Liptova do roku 2029 v kontexte zlepšenia podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v regióne“.

7. Spracovať koncepciu vedecko-výskumnej činnosti v študijných odboroch zameraných na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb

Katedra biológie a ekológie pri PF KU v Ružomberku navrhne koncepciu vedecko-výskumnej činnosti zameranú na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb v rámci projektov KEGA a VEGA.

8. Navrhnuť nové študijné programy a učebné odbory, ktoré budú profilovať absolventa pre potreby praxe

Stredné odborné školy zabezpečia prieskum zameraný na požiadavky trhu práce a v spolupráci so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania navrhnu nové študijné programy a učebné odbory.

9. Navrhnuť nové dvojročné učebné odbory pre žiakov končiacich v nižšom ako deviatom ročníku základnej školy

Vzhľadom na pomerne vysoký počet žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia, končiacich v nižšom ako 9. ročníku základnej školy, je potrebné, aby stredné odborné školy v spolupráci s Centrami pedagogicko-psychologických poradní, firmami a podnikateľskými subjektmi navrhli dvojročné učebné odbory hlavne v oblasti poľnohospodárstva a miestnej výroby a služieb.

10. Zabezpečovať účasť pedagógov na odborných konferenciách a odborných stážach súvisiacich so získavaním najnovších poznatkov z vedy a výskumu v danom odvetví

5.3.3 Hodnotenie regionálnej výchovy a vzdelávania

Pre zabezpečenie kvality ďalšieho vzdelávania je potrebné pravidelne vyhodnocovať vzdelávací proces, čo umožní bezprostredne reagovať na potreby praxe a zároveň skvalitniť efektivitu vzdelávacích programov.

Proces hodnotenia je vo všetkých oblastiach náročný a často sa stáva, že je hodnotenie subjektívne zo strany inštitúcie, ktorá vzdelávanie ponúka. Preto sme sa rozhodli, že hodnotenie ponúkaného vzdelávania bude prebiehať primárne zo strany **účastníka**.

Na hodnotenie zo strany účastníka sa bude využívať ako nástroj dotazník, ktorým účastník vyjadrí svoj názor na kvalitu vzdelávacej aktivity. Súčasťou hodnotenia bude aj hodnotenie osobnosti lektora, jeho komunikačných schopností a ďalších odborných zručností. Význam tohto hodnotenia je hlavne v okamžitej spätnej väzbe, čo inštitúcií pomôže pri skvalitňovaní foriem, či metód daného vzdelávania.

Výstupom vyhodnotenia vzdelávania bude štatistické spracovanie údajov z dotazníka. Výsledky sa spracujú do jednotlivých tabuliek a grafov a slovne sa zinterpretujú. Analytické výstupy nám umožnia kvalitnejšie realizovať ďalšie vzdelávanie.

Pre hodnotenie efektivity regionálnej výchovy a vzdelávania je dôležité sledovať uplatnenia sa **absolventa** v odbore. Proces kontroly uplatnenia sa absolventa formálneho vzdelávania či rekvalifikácií v rámci neformálneho vzdelávania je dôležitý z hľadiska hodnotenia účelnosti a efektivity poskytovaného vzdelávania. Bude realizovaný v spolupráci s podnikateľskými

subjektami, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a Okresným úradom, odborom živnostenského podnikania, pri dodržaní platnej legislatívy v ochrane osobných údajov.

Hodnotenie regionálnej výchovy a vzdelávania v zmysle cieľov a opatrení Koncepcie bude realizované aj formou **štatistického vyhodnocovania** vzdelávania, a to sledovaním počtu a rôznorodosti druhov vzdelávacích aktivít, počtu účastníkov, úspešných absolventov a pod. Prieběžné sledovanie údajov bude slúžiť pre skvalitnenie organizácie vzdelávacích aktivít, pre zvýšenie kvality obsahu a zamerania ďalšieho vzdelávania cieľových skupín.

6 NÁVRHY ODPORÚČANÍ PRE VZDELÁVACIE INŠTITÚCIE ZA ÚČELOM UDRŽANIA KVALITY V REGIONÁLNEJ VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ A AKČNÝ PLÁN

Pre zabezpečenie efektívne fungujúceho systému ďalšieho vzdelávania je potrebné:

1. Zriadiť koordinačnú skupinu pri Akadémii vzdelávania pre zabezpečenie koncepcie ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov za účelom zlepšenia podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v regióne Horný Liptov.
2. Využívať odborný potenciál vysokej školy a stredných škôl pri zabezpečovaní vzdelávacích aktivít, zameraných na zvyšovanie odbornosti a rekvalifikácií.
3. Pre zabezpečenie kvalitného celoživotného vzdelávania v regióne Horný Liptov je potrebné podporovať odborný rast lektorov prostredníctvom Akadémie vzdelávania s cieľom certifikácie lektorov.
4. Pre ďalšie skvalitňovanie vzdelávacích procesov je potrebné systémovo zabezpečiť účasť pedagogických a odborných zamestnancov na vzdelávacích aktivitách v rámci celoživotného vzdelávania.
5. Navrhnuť prostredníctvom metodických orgánov úpravu učebných osnov z odborných predmetov tak, aby profil absolventa rešpektoval potreby trhu práce.
6. Pravidelne zabezpečovať účasť pedagogických a odborných zamestnancov na odborných konferenciách a odborných stážach súvisiacich so získavaním najnovších poznatkov z vedy a výskumu.

7. Rozvíjať spoluprácu s podnikateľskými subjektami pri vytváraní integrovaných programov ďalšieho a celoživotného vzdelávania zameraných na zvýšenie zamestnanosti obyvateľov regiónu v sledovaných odvetviach.
8. Koordinovať postup vzdelávacích inštitúcií poskytujúcich formálne aj neformálne vzdelávanie pri zabezpečení prierezových vzdelávacích aktivít zameraných na zvýšenie digitálnej gramotnosti, jazykovej a právnej gramotnosti, či osobnostného rozvoja obyvateľov regiónu.

VÍZIA REGIONÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA HORNÉHO LIPTOVA DO ROKU 2029

Do roku 2029 sa v regióne Horného Liptova cez intenzívnu spoluprácu škôl, samosprávy, neverejného sektora a podnikateľov zlepší kvalita regionálnej výchovy a vzdelávania a zvýši dostupnosť formálneho aj neformálneho vzdelávania pre všetky vekové a sociálne skupiny obyvateľstva s pozitívnym dopadom na zvýšenie ich zamestnanosti a zamestnateľnosti reagujúcej na potreby trhu práce v záujme ďalšieho rozvoja regiónu

A, Strategický cieľ Skvalitniť a zintenzívniť vybudovaný existujúci systém výchovno-vzdelávacieho procesu s prepojením na prax a potreby trhu práce				
Opatrenia	Aktivity	Časový rámec	Zodpovedný subjekt	Zdroje krytia
Špecifický cieľ A.1: Zintenzívniť spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami				
Opatrenie A.1.1: Koordinovať spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami za účelom získania žiakov	Aktivita A.1.1.1: Organizovať spoločné podujatia pedagógov so stredných odborných škôl s výchovnými poradcami a triednymi učiteľmi zo základných škôl.	priebežne	manažmenty SOŠ ZŠ Horného Liptova	Príslušné vzdelávacie inštitúcie

Špecifický cieľ A.2: Využívať spoluprácu regionálneho školstva s vysokou školou za účelom aplikovania najnovších poznatkov v oblasti vedecko-výskumnej				
Opatrenie A.2.1: Koordinovať odbornú spoluprácu medzi vysokými školami, výskumom, svetom práce a stavovskými, profesijnými organizáciami	Aktivita A.2.1.1: Spracovať metodiku účasti zástupcov vysokých škôl, zástupcov z výskumu, zástupcov samospráv a zástupcov stavovských, profesijných organizácií	do konca roka 2020	vysoké školy, samospráva, stavovské a profesijné organizácie, SOŠ	Zodpovedné vzdelávacie inštitúcie
	Aktivita A.2.1.2: Zúčastňovať sa vedeckých projektov v spolupráci s vysokou školou zameraných na študijné a učebné programy	priebežne	manažmenty škôl	Zodpovedné vzdelávacie inštitúcie
Špecifický cieľ A.3: Zintenzívniť a skvalitňovať duálny systém vzdelávania				
Opatrenie A.3.1: Zabezpečiť odbornú prípravu učiteľov a majstrov odborného výcviku v spolupráci so zamestnávateľmi a ich požiadavkami a potrebami regionálneho trhu práce	Aktivita A.3.1.1: Vytvoriť otvorené vzdelávacie prostredie pre skvalitnenie vzdelávania odborných učiteľov a majstrov odborného výcviku	Od roku 2020	vysoké školy, firmy zabezpečujúce duálne vzdelávanie, ŠIOV	Príslušné vzdelávacie inštitúcie
Opatrenie A.3.2: Skvalitniť spoluprácu so zamestnávateľmi za účelom duálneho vzdelávania	Aktivita A.3.2.1: Zintenzívniť spoluprácu odborných učiteľov a majstrov odborného výcviku s organizáciami a firmami zabezpečujúcimi zamestnanosť v regióne	Priebežne	manažment škôl	Regionálne školstvo
B, Strategický cieľ Dosiahnuť zlepšenie kvality regionálnej výchovy a vzdelávania zameranej na všetkých účastníkov procesu a na vybudovanie podmienok pre uvedený proces				
Špecifický cieľ B.1: Vytvárať podmienky pre ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov				

Opatrenie B.1.1.: Zabezpečovať pravidelné vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov v rámci študijných programov a učebných odborov	Aktivita B.1.1.1: Umožňovať aktívnu účasť na vzdelávaní pedagogických a odborných zamestnancov	Priebežne	manažmenty SOŠ	Stredné odborné školy
	Aktivita B.1.1.2: Podporovať mobility pedagogických, odborných zamestnancov a žiakov škôl	Priebežne	manažmenty SOŠ	Stredné odborné školy
Špecifický cieľ B.2: Skvalitňovať vzdelávací proces aplikovaním moderných digitálnych technológií pre získavanie špecifických kompetencií v uplatnení sa v praxi				
Opatrenie B.2.1.: Pravidelne zabezpečovať aplikovanie digitálnych technológií, najmä vo výučbe odborných predmetov	Aktivita B.2.1.1: Umožniť pedagogickým a odborným zamestnancom zúčastňovať sa vzdelávacích programov v oblasti digitálnych technológií	Priebežne	manažment škôl	Regionálne školstvo
	Aktivita B.2.1.2: Vytvoriť plány vnútroškolskej kontroly tematicky zamerané na vyžívanie digitálnych technológií vo vzdelávacom procese	Pravidelne každý šk. rok	manažment škôl	Regionálne školstvo
	Aktivita B.2.1.3: Prostredníctvom predmetových komisií odborných predmetov aplikovať moderné digitálne technológie vo vzdelávacom procese	Priebežne	manažment škôl	Regionálne školstvo
Špecifický cieľ B.3: Rozvíjať vzdelávanie v cudzích jazykoch				
Opatrenie B.3.1: Vytvoriť podmienky pre výučbu v cudzích jazykoch na stredných školách	Aktivita B.3.1.1: Spracovať obsah vzdelávania vo výučbe cudzích jazykov v rámci povinne voliteľných a nepovinných predmetov	Od roku 2020	manažmenty SOŠ a vysokej školy	Vysoká škola a regionálne školstvo
	Aktivita B.3.1.2: Organizovať vzdelávacie kurzy zamerané na výučbu cudzích jazykov	Od roku 2020	manažmenty SOŠ a vysokej školy	Vysoká škola, regionálne školstvo

Špecifický cieľ B.4: Vytvárať podmienky pre možnosť zapájania sa do národných projektov za účelom potrieb modifikácie a dopĺňania existujúcich vzdelávacích programov				
Opatrenie B.4.1: V spolupráci s organizáciami a firmami, samosprávou a vysokými školami vytvárať podmienky pre tvorbu projektov zameraných vzdelávacie programy regionálneho školstva	Aktivita B.4.1.1: Navrhnuť koordinačnú komisiu v zložení zástupcov stredných odborných škôl, samosprávy, organizácií a firiem na tvorbu projektov	Od roku 2020	manažment škôl, zástupcovia samospráv, organizácií a firiem	Samospráva, regionálne školstvo
Špecifický cieľ B.5: Využiť potenciál Horného Liptova v ekologickej výchove a vzdelávaní a zavádzať inovatívne programy osvetovej činnosti zameranej na ochranu životného prostredia				
Opatrenie B.5.1: Rozvíjanie existujúcich úspešných aktivít smerujúcich k ochrane životného prostredia a využívania ekologických služieb v území Horného Liptova	Aktivita B.5.1.1: Naďalej organizovať podujatia rezortných organizácií pôsobiacich na území Horného Liptova pre rôzne cieľové skupiny	priebežne	SMOPaJ, NAPANT, TANAP	Príslušné rezorty, klienti
	Aktivita B.5.1.2: Naďalej organizovať podujatia pre vzdelávanie sa zamestnancov verejnej správy v odvetví ochrany životného prostredia	priebežne	rezortné organizácie, vzdelávacie organizácie, ZMOS, MAS HL	Príslušné rezorty, obce
	Aktivita B.5.1.3: Organizovať edukačné podujatia (semináre, konferencie, prezentácie príkladov dobrej praxe) pre podnikateľské subjekty pôsobiace v regióne Horného Liptova, ktorých činnosť má priamy dopad na životné prostredie, zamerané na trvalo udržateľné ekologické využívanie územia	Do roku 2029	rezortné organizácie, vzdelávacie organizácie, MAS HL	Dotačné zdroje, podnikatelia

	Aktivita B.5.1.4: Realizovať v spolupráci s rezortnými organizáciami a organizáciami tretieho sektora osvetové aktivity a projekty pre marginalizované skupiny obyvateľstva (aj MRK), pre obyvateľov s fyzickým či mentálnym znevýhodnením, zamerané na ochranu životného prostredia	priebežne	rezortné organizácie, vzdelávacie organizácie, MVO, MAS HL	Dotačné zdroje, príslušné rezorty
	Aktivita B.5.1.5: V spolupráci s podnikateľským sektorom a odborníkmi rezortu budovať náučné zariadenia a ekostrediská zamerané na ekologickú výchovu a osvetu verejnosti	Od roku 2020	rezortné organizácie, podnikateľské subjekty, obce	firmy, rezortné organizácie
	Aktivita B.5.1.6: Podporovanie dobrovoľníctva a občianskej angažovanosti medzi širokou verejnosťou pri ochrane a tvorbe životného prostredia	priebežne	MVO, MAS HL, rezortné organizácie	Granty, dotačné zdroje
Opatrenie B.5.2: Osvetovou činnosťou zvýšiť ekologické povedomie obyvateľov regiónu	Aktivita B.5.2.1: Realizovať osvetové kampane medzi obyvateľmi zamerané na znižovanie tvorby odpadov a na ich zhodnocovanie, na ochranu ovzdušia a prírodného potenciálu regiónu	priebežne	MVO, MAS HL, obce, vzdelávacie organizácie	Grantové programy, štátne zdroje
	Aktivita B.5.2.2: Realizovať podujatia a osvetové kampane na udržateľné využívanie miestnych zdrojov, ekologické formy hospodárenia a udržateľný cestovný ruch	Priebežne	MVO, MAS HL, obce, vzdelávacie organizácie	Štátne, obecné, EÚ
	Aktivita B.5.2.3: Realizovanie spoločných programov a podujatí k zvyšovaniu povedomia občanov v oblasti ochrany ŽP v spolupráci s klubmi dôchodcov, komunitnými centrami, CVČ a dobrovoľníkmi	Priebežne	MVO, MAS HL, rezortné organizácie	Grantové programy, miestne zdroje

Špecifický cieľ B.6: Venovať v systéme RVV dôraz na čitateľskú gramotnosť, prírodovednú gramotnosť, jazykové kompetencie a digitálnu gramotnosť				
Opatrenie B.6.1: Novelizáciou programov CŽV podporovať vzdelávanie pedagogických pracovníkov a majstrov odbornej prípravy na získanie edukačných zručností pre použitie inovačných metód vo všetkých sledovaných odvetviach	Aktivita B.6.1.1: Pripraviť a novelizovať inovatívne programy pre pedagogických pracovníkov a majstrov odbornej prípravy		AV, KU	
	Aktivita B.6.1.2: Realizovať v rámci celoživotného vzdelávania rozvoj digitálnych zručností u zamestnancov verejnej správy a samosprávy	2020/2021	MAS HL, AV, RVC ZO so sídlom v Štrbe	Grantové programy, projekty
	Aktivita B.6.1.3: Pripraviť a realizovať vzdelávacie programy celoživotného vzdelávania pre získanie základných zručností (čitateľská gramotnosť, IKT, ekonomická a právna gramotnosť, a pod.) pre nekvalifikované skupiny obyvateľstva HL	Priebežne	AV, SOŠ, ŽSK	Štátne zdroje, grantové programy
Opatrenie B.6.2: Pripraviť vhodné projektové zámery na získanie finančných prostriedkov na podporu a plnenie tohto špecifického cieľa	Aktivita B.6.2.1: Zapojiť sa do partnerstva v projekte MOVED, ktorý realizuje Akadémia Istropolitana Nova Bratislava („Tvoríme modernú politiku vzdelávania dospelých“)	2020/2021	AV, RVC	Zdroje EÚ
C, Strategický cieľ Vytvárať podmienky pre tvorbu integrovaných programov regionálnej výchovy, vzdelávania a poradenstva s využitím miestneho ľudského a odborného potenciálu, zameraných na všetky sledované odvetvia				
Špecifický cieľ C.1 Vytvárať integrované odbory, ktoré profilujú absolventa pre potreby trhu práce				
Opatrenie C.1.1: Efektívne upravovať a inovovať pedagogické dokumenty a učebné osnovy odborných predmetov	Aktivita C.1.1.1: V rámci metodických orgánov navrhnuť úpravu učebných osnov z odborných predmetov tak, aby profil absolventa rešpektoval potreby trhu práce	Od šk. roku 2020/2021	manažment SOŠ	Vedenie regionálneho školstva

Špecifický cieľ C.2: Zintenzívniť vedecko-výskumnú činnosť v študijných odboroch s využitím možností úprav učebných osnov pre vytvorenie časovo-tematických plánov zameraných najmä na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb				
Opatrenie C.2.1: Spracovať koncepciu vedecko-výskumnej činnosti v študijných odboroch zameraných na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb	Aktivita C.2.1.1: Pravidelne sa zapájať prostredníctvom vedeckých projektov KEGA a VEGA do vedecko-výskumnej činnosti	Priebežne	manažmenty SOŠ, ŠIOV, pedagogickí a vedeckí zamestnanci vysokej školy	Finančné zdroje vedeckých projektov
Opatrenie C.2.2: Prostredníctvom metodických orgánov navrhnúť úpravu učebných osnov v rámci študijných a učebných odborov pre vytvorenie nových tematických celkov, zameraných na oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a ekologických služieb	Aktivita C.2.2.1: Zorganizovať spoluprácu s vysokými školami, Štátnym inštitútom odborného vzdelávania pre úpravu učebných osnov	Priebežne	manažment škôl, ŠIOV, vysoká škola	Regionálne školstvo, ŠIOV, vysoká škola
Špecifický cieľ C.3: Koordinovaným prístupom dosiahnuť zvýšenie kvality poskytovaných služieb a miestnej výroby				
Opatrenie C.3.1: Udržiavať a rozvíjať existujúce	Aktivita C.3.1.1: Zaviest' regionálny informačný systém týkajúci sa poskytovaných služieb a miestnej výroby v regióne – propagácia a poradenský servis	2021	MAS HL	Zdroje EÚ, miestne zdroje

tradičné remeslá a služby poskytované v regióne	Aktivita C.3.1.2: Realizovať podujatia pre predávanie skúseností a odovzdávanie zručností v miestnej výrobe a službách pre mladú generáciu	priebežne	MAS HL, AV	Grantové programy, štátne zdroje, ŽSK
	Aktivita C.3.1.3: Zaviesť systém technickej a organizačnej podpory pre existujúcich drobných remeselníkov a poskytovateľov služieb – pomoc pri legislatívnych zmenách, zavádzanie IKT a ovládanie cudzích jazykov	Do roku 2025	MAS HL, AV	Štátne zdroje, zdroje EÚ, obce
Opatrenie C.3.2: Napomáhať rozvoju služieb v regióne podľa potrieb trhu a v záujme zvýšenia propagácie regiónu	Aktivita C.3.2.1: Rozširovať ponuku služieb na základe výsledkov analýzy nedostatkových služieb a remesiel v území uznaním kvalifikácie cez inštitút validácie	Do roku 2021	AV	Miestne zdroje, štátne zdroje
	Aktivita C.3.2.2: Zaviesť regionálne značky na vybrané produkty, tovary a služby poskytované v rámci miestnej výroby pre zvýšenie propagácie hodnôt regiónu Horného Liptova	Do roku 2025	MAS HL	Miestne zdroje, ŽSK
Špecifický cieľ C.4: Využitím neformálneho vzdelávania v systéme RVV substituovať formálne vzdelávanie pre zvýšenie flexibility výchovy a vzdelávania pre potreby trhu práce v regióne HL				
Opatrenie C.4.1: Realizovať aktivity pre zvýšenie flexibility výchovy a vzdelávania pre potreby trhu práce	Aktivita C.4.1.1: Vytváranie programov neformálneho vzdelávania v rámci CŽV, ktoré podporujú rozvoj zamestnanosti v odvetví cestovného ruchu, služieb cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva	Priebežne	Neziskové organizácie, MAS HL, Klaster Liptov, RVC	Verejné zdroje, zdroje EÚ,
	Aktivita C.4.1.2: Príprava vzdelávacích inštitúcií neformálneho vzdelávania na systém uznávania kvalifikácií (validáciu)	Do roku 2023	SOŠ, AV, ŽSK, OOCR Liptov	Verejné zdroje

Opatrenie C.5.2: Vytvorenie komplexného integrovaného konceptu programov neformálneho vzdelávania	Aktivita C.5.2.1: Využitie unikátneho potenciálu moderného komplexne rozvinutého regiónu pre všetky segmenty odvetvia na vytvorenie integrovaného systému vzdelávania pre cestovný ruch	Priebežne	MAS HL, OOCR Liptov, Klaster Liptov, AV	Verejné zdroje, zdroje EÚ
	Aktivita C.5.2.2: Vytvorenie záujmových spoločenstiev na podporu vytvorenia integrovaného systému vzdelávania pre cestovný ruch	2022	MAS HL, Klaster Liptov, AV	Miestne zdroje
	Aktivita C.5.2.3: Vytváranie odborného zázemia pre integrovaný systém RVV v celoživotnom vzdelávaní pre samosprávy a v samosprávach	Do roku 2025	RVC Štrba, MVO, MAS HL, subjekty formálneho vzdelávania, zriaďovatelia škôl, profesijné a stavovské komory	Verejné zdroje, grantové programy, obce
D, Strategický cieľ Zvýšenie dostupnosti formálnej aj neformálnej výchovy a vzdelávania pre všetky vekové a sociálne skupiny obyvateľstva reagujúcich na potreby trhu práce v záujme ďalšieho rozvoja región Horného Liptova				
Špecifický cieľ D.1: Vytvárať nové vzdelávacie programy pre žiakov s uplatnením sa na trhu práce				
Opatrenie D.1.1 : Vytvárať vzdelávacie aktivity a kurzy zamerané na potreby trhu práce	Aktivita D.1.1.1: Manažment škôl a vedúci metodických orgánov budú zabezpečovať tvorbu nových vzdelávacích programov	Priebežne	manažmenty SOŠ, ŠIOV	ŠIOV, vedenia regionálneho školstva
Opatrenie D.1.2: Zabezpečiť aplikovanie najnovších technologických postupov a výsledkov z výskumu do tvorby	Aktivita D.1.2.1: Zabezpečovať účasť pedagógov na odborných konferenciách a odborných stážach súvisiacich so získavaním najnovších poznatkov z vedy a výskumu v danom odvetví	Priebežne	Manažmenty SOŠ	Regionálne školstvo

vzdelávacích programov a kurzov				
Špecifický cieľ D.2: Navrhovať nové študijné programy pre potreby praxe				
Opatrenie D.2.1: Na základe potrieb trhu práce vytvárať také študijné programy a učebné odbory, ktoré budú profilovať absolventa pre potreby praxe	Aktivita D.2.1.1: Realizovať stretnutia s odborníkmi z praxe za účelom vytvárania nových študijných programov a učebných odborov	Priebežne a od šk. roku 2021/2022	Manažmenty SOŠ, zástupcovia organizácií a firiem, ŠIOV	Regionálne školstvo, ŠIOV
Špecifický cieľ D.3: Navrhovať nové dvojročné učebné odbory pre žiakov končiacich v nižšom ako deviatom ročníku základnej školy				
Opatrenie D.3.1: Vytvárať multifunkčné priestory pre inklúziu vzdelávania žiakov so zdravotným a sociálnym znevýhodnením	Aktivita D.3.1.1: Pravidelne organizovať vzdelávacie aktivity v uvedených priestoroch pre zaškolenie žiakov na získanie základných pracovných a sociálnych zručností	Priebežne	manažment SOŠ	Vedenia škôl
Špecifický cieľ D.4: Vytvárať metodické materiály prostredníctvom katedier vysokej školy, pre úpravy učebných osnov regionálneho školstva				
Opatrenie D.4.1: Navrhnuť spoluprácu vysokých škôl a regionálneho školstva, zameranú na úpravu učebných osnov a vydávania metodických materiálov	Aktivita D.4.1.1: Organizovať stretnutia vedúcich metodických orgánov a príslušných katedier za účelom tvorby metodických materiálov a úpravy učebných osnov	Priebežne	zástupcovia ZŠ, SŠ a zástupcovia vysokej školy	Regionálne školstvo, vysoká škola

Špecifický cieľ D.5: Skvalitnením regionálnej výchovy a vzdelávania vytvárať podmienky pre ďalšie a celoživotné vzdelávanie a pre lepšie uplatnenie sa obyvateľov na trhu práce v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva (rezort pôdohospodárstva)				
Opatrenie D.5.1: Realizovanie aktivít v oblasti uplatnenia sa absolventov na trhu práce v spolupráci s firmami a súkromnými podnikateľmi	Aktivita D.5.1.1: Realizovať v sledovaných odvetviach prieskumy záujmu o absolventov odborných škôl a prieskumy vzdelávacích potrieb v regióne	2021	MAS HL, AV, ŽSK, poskytovatelia služieb zamestnanosti	Miestne zdroje, ŽSK
	Aktivita D.5.1.2: Realizovanie informačných a osvetových podujatí, hlavne pre mladých ľudí, pre zvýšenie záujmu zostať pracovať v regióne Liptova v sledovaných odvetviach	Priebežne	MAS HL, AV, rezortné a stavovské organizácie	Verejné zdroje, zdroje EÚ
	Aktivita D.5.1.3: Realizovanie akcií a podujatí pre získavanie skúseností zo zahraničia cestou neformálneho vzdelávania pre modernizáciu práce v odvetviach lesníctva a poľnohospodárstva	Priebežne	AV, firmy, rezortné a stavovské organizácie	Verejné zdroje, zdroje EÚ
	Aktivita D.5.1.4: Rozširovať ponuku vzdelávacích kurzov v neformálnom vzdelávaní pre zvýšenie kvalifikácie v odvetviach lesníctva a poľnohospodárstva	Priebežne	AV, firmy, rezortné organizácie	Verejné a súkromné zdroje
	Aktivita D.5.1.5: V spolupráci s Národným lesníckym centrom realizovať celoživotné vzdelávanie v odvetí pôdohospodárstva pri zavádzaní inovácií a moderných technológií v obhospodarovaní pôdy lesa a uznávanie kvalifikácií	Priebežne	NLC Zvolen, AV, firmy, rezortné a stavovské organizácie	Verejné a súkromné zdroje
	Aktivita D.5.1.6: Realizovať rekvalifikačné a špecializačné kurzy v záujme zvýšenie vzdelanostnej úrovne zamestnancov pracujúcich v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva	Priebežne	NLC, AV, stredné odborné školy v regióne	Verejné a súkromné zdroje

Špecifický cieľ D.6: Rozvíjať podnikateľské aktivity v lesníctve a poľnohospodárstve smerujúce k ekologickému obhospodarovaniu lesa a pôdy s efektívnym využívaním miestnych zdrojov				
Opatrenie D.6.1: Vytváranie podmienok pre podporu podnikateľských aktivít v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva	Aktivita D.6.1.1: Realizovať poradenstvo pre začínajúcich podnikateľov v odvetviach s následným podnikateľským servisom	Do roku 2021	NLC, AV, poskytovatelia služieb zamestnanosti	Verejné a súkromné zdroje
	Aktivita D.6.1.2: Realizovanie aktivít pre zvýšenie jazykovej a digitálnej gramotnosti ľudí podnikajúcich a pracujúcich v lesníctve a poľnohospodárstve	Do roku 2025	vzdelávacie inštitúcie a agentúry ČŽV	Verejné a súkromné zdroje
	Aktivita D.6.1.3: Vytvorenie informačného poradenského portálu na regionálnej úrovni	2021	vzdelávacie inštitúcie a agentúry ČŽV	Verejné zdroje
	Aktivita D.6.1.4: Realizovanie seminárov a informačných podujatí na pomoc pre žiadateľov o dotácie a príspevky z EU pre efektívnejšie čerpanie verejných zdrojov a možností ES	Podľa potreby	MAS HL, vzdelávacie inštitúcie, stavovské organizácie	Verejné a súkromné zdroje
Opatrenie D.6.2: Využívať zahraničné skúsenosti pri rozvoji doplnkových činností v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva – príklady dobrej praxe	Aktivita D.6.2.1: Realizovať zahraničné stáže a návštevy vo firmách podnikajúcich v odvetviach a poskytujúcich edukačné programy a iné doplnkovú činnosť	Priebežne	MAS HL (cez PRV), stavovské komory a organizácie	Súkromné zdroje
	Aktivita D.6.2.2: Propagovať skúsenosti z ekologického podnikania v poľnohospodárstve a lesníctve v podhorských krajinách EÚ v regióne Horného Liptova cestou neformálneho vzdelávania	Priebežne	AV, MAS HL (cez PRV), Agroinštitút Nitra, Agentúra pre rozvoj vidieka, SPU Nitra	Verejné zdroje, zdroje EÚ

	Aktivita D.6.2.3: Aktivity na podporu a propagáciu výroby a predaja miestnych pôdohospodárskych produktov, predaja domácej produkcie	Priebežne	MAS HL, stavovské organizácie a komory	Verejné a súkromné zdroje
Špecifický cieľ D.7: Dosiahnuť vyššiu intervenciu štátu pri riešení problémov v rozvoji lesníctva a poľnohospodárstva				
Opatrenie D.7.1: Presadzovať legislatívne zmeny v oblasti rozvoja odvetvia lesníctva a poľnohospodárstva	Aktivita D.7.1.1: Realizovať stretnutia miestnej a regionálnej samosprávy so štátnou správou v záujme úpravy legislatívy v oblasti usporiadania vlastníckych vzťahov k pôde a lesným pozemkom pre efektívnejšie obhospodarovanie územia	2020/2021	MAS Horný Liptov	Obce, ŽSK, štátne zdroje
	Aktivita D.7.1.2: Realizovať stretnutia miestnej a regionálnej samosprávy so štátnou správou v záujme úpravy legislatívy v oblasti riešenia kompenzácií zo strany štátu z titulu ochranných obmedzení pri využívaní pôdy a lesných porastov	2020/2021	MAS Horný Liptov	Obce, ŽSK, štátne zdroje
	Aktivita D.7.1.3: Iniciovať rokovania s cieľom podpory drobných majiteľov pôdy smerom k diverzifikácii	2020/2021	MAS HL, ZMOS, štátne rezortné organizácie, NLC	Obce, ŽSK, štátne zdroje
	Aktivita D.7.1.4: Iniciovať pracovné stretnutia, semináre pre zabezpečenie spolupráce rezortov (PRV SR, MŽP SR a MŠVVaŠ SR) pri formálnej aj neformálnej výchove v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva	2020/2021	MAS HL, ZMOS, štátne rezortné organizácie, NLC	Obce, ŽSK, štátne zdroje
Opatrenie D.7.2: Presadzovať legislatívne zmeny v oblasti podpory zamestnávania v lesníctve a poľnohospodárstve	Aktivita D.7.2.1: Iniciovať vznik „kreditového“ systému alebo iného motivačného mechanizmu oceňovania ďalšieho vzdelávania zamestnancov v lesníctve a poľnohospodárstve ako uznanie snahy zamestnanca zvyšovať si vzdelanie a jeho finančné ohodnotenie	2020/2021	NLC, ZMOS, MAS HL, štátne rezortné organizácie	Obce, ŽSK, štátne zdroje
	Aktivita D.7.2.2: Podporiť projekt validácie kvalifikácií v odvetví lesníctva a poľnohospodárstva	2020/2021	orgány štátnej správy, NLC, AV	Obce, ŽSK, štátne zdroje

	Aktivita D.7.2.3: Realizovať stretnutia miestnej a regionálnej samosprávy so štátnou správou v záujme úpravy legislatívy v podpore čerpania verejných a európskych zdrojov – odstránenie byrokracie a administratívnej náročnosti pri spracúvaní žiadostí o dotácie zo ŠR a EU, poradenský servis	2020/2021	MAS HL, ŽSK	Obce, ŽSK, štátne zdroje, zdroje EÚ
	Aktivita D.7.2.4: Iniciovať zavedenie inštitútu „sezónneho pracovníka“ v lesníctve a poľnohospodárstve	Do roku 2025	rezortné orgány, stavovské organizácie, samosprávy	Verejné zdroje
Špecifický cieľ D.8: Vytvárať podmienky pre aktívnu spoluprácu pri rozširovaní miestnej výroby a služieb v regióne				
Opatrenie D.8.1: Podporovať spoluprácu medzi podnikateľmi, drobnými remeselníkmi a samosprávou pre efektívne využívanie ľudského potenciálu pri rozvoji odvetvia miestnej výroby a služieb v území Horného Liptova	Aktivita D.8.1.1: Spracovanie a aktualizácia databázy jestvujúcich drobných remeselníkov a poskytovateľov služieb a spracovanie analýzy nedostatkových služieb a remesiel v regióne Horného Liptova	2020	MAS HL, AV, poskytovatelia služieb zamestnanosti	Grantové a súkromné zdroje
	Aktivita D.8.1.2: Realizovať spoločné stretnutia zainteresovaných subjektov pre pokrytie trhu práce chýbajúcimi remeslami a službami	Priebežne	MAS HL, AV, UPSVaR, poskytovatelia služieb zamestnanosti	Verejné zdroje
	Aktivita D.8.1.3: Realizovať propagačné podujatia na podporu a rozvoj remeselných zručností príslušníkov marginalizovanej rómskej komunity	Priebežne	MAS HL, AV, UPSVaR	Verejné zdroje
	Aktivita D.8.1.4: Realizovať remeselné trhy, jarmoky, burzy produktov miestnej výroby a služieb, koordinovať činnosť drobných remeselníkov	Priebežne	MAS HL, AV, obce	Verejné a súkromné zdroje

	Aktivita D.8.1.5: Zriaďovať obecné podniky remesiel a služieb v súlade s platnou legislatívou a podporovať budovanie remeselných dvorov a dielní	Priebežne	obce a mestá, MAS HL	Verejné zdroje a zdroje EÚ
	Aktivita D.8.1.6: Prostredníctvom poradenstva a neformálneho vzdelávania napomáhať záujemcom pri začatí podnikania v odvetví remesiel a služieb, pri podávaní žiadostí o dotácie a príspevky	Priebežne	MAS HL, AV, poskytovatelia služieb zamestnanosti	Verejné zdroje
	Aktivita D.8.1.7: Zabezpečovať rekvalifikačné vzdelávacie aktivity a kurzy pre adaptabilitu pracovnej sily pre nízko kvalifikované obyvateľstvo a pre mladých ľudí v odvetví miestnej výroby a služieb	Priebežne	MAS HL, AV, UPSVaR	Súkromné zdroje
	Aktivita D.8.1.8: Realizovať semináre a informačné podujatia na propagáciu nákupu domácich produktov a výrobkov, pre predaj z dvora a podporu miestnych podnikateľov	Priebežne	MAS Horný Liptov, AV	Verejné zdroje, granty
	Aktivita D.8.1.9: Doplnenie a novelizácia programov ČŽV v oblasti tvorby a výroby regionálnych produktov (rezbárstvo, syrárstvo)	Do roku 2025	MAS HL, Ekofarma Východná, Bio farma Važec, Liptovské Múzeum, Múzeum ovčiarstva, AV, SOŠ polytechnická	Verejné a súkromné zdroje

Špecifický cieľ D. 9: Skvalitňovaním a modifikáciou neformálneho vzdelávania zabezpečiť vzťah k trvalo udržateľnému rozvoju a starostlivosti o krajinu v kooperácii s rozvojom cestovného ruchu, službami cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva v kooperácii s turizmom a rozvojom špecifických foriem turizmu				
Opatrenie D.9.1: Vytvoriť predpoklad na nastavenie spoločného pohľadu na tvorbu ŽP a rozvoj cestovného ruchu	Aktivita D.9.1.1: Realizácia spoločných stretnutí zástupcov podnikateľských subjektov cestovného ruchu, zástupcov majiteľov pozemkov, zástupcov ochrany prírody za účelom tvorby spoločných vzdelávacích programov neformálneho vzdelávania	Do roku 2023	MAS HL, OOCR LIPTOV, Štátna sprava ochrany prírody, stavovské komory	Verejné a súkromné zdroje,
	Aktivita D.9.1.2: Vytvorenie odborných tímov pre prípravu výchovno-vzdelávacích programov ČŽV pre trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu a ochranu prírody	Do roku 2022	MAS HL, AV, SMOPaJ, OOCR Liptov	Verejné zdroje
	Aktivita D.9.1.3: Vytvorenie vzdelávacích programov ČŽV podporujúcich a zohľadňujúcich trvalo udržateľný rozvoj a cestovný ruch	Do roku 2025	MAS HL, AV, SMOPaJ, OOCR LIPTOV	Verejné zdroje
	Aktivita D.9.1.4: Využitie podpory európskych fondov na realizáciu tohto špecifického cieľa	Priebežne	MAS HL, AV, SMOPaJ, OOCR LIPTOV	Zdroje EÚ
Špecifický cieľ D.10: Rozvíjať spoluprácu s významnými podnikateľskými subjektmi pri naplňaní vzdelávacích programov celoživotného vzdelávania, ich flexibility a operatívnej rôznorodosti podľa potrieb rozvoja cestovného ruchu a služieb cestovného ruchu a jeho spoločných prienikov s ostatnými odvetviami				
Opatrenie D.10.1: Doplnenie celoživotného vzdelávania o vzdelávacie programy zamerané na rôznorodosť sektorov cestovného ruchu, služieb cestovného ruchu, voľného	Aktivita D.10.1.1: Doplnenie a novelizácia programov neformálneho vzdelávania o celoživotné vzdelávanie zamerané na špecifické formy turizmu, softurizmus, lesoturizmus	Do roku 2025	MAS HL, SPZ, SPK, SMOPaJ, AV	Verejné zdroje
	Aktivita D.10.1.2: Doplnenie a modifikácia programov ČŽV pre odbornú podporu na vybudovanie systému informačno-marketingových miest v obciach pre rozvoj turizmu	Do roku 2029	MAS HL, AV, obce Horného Liptova,	Verejné zdroje

času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva	Aktivita D.10.1.3: Doplnenie portfólia programov ČŽV pre podporu vzdelanostnej úrovne v oblasti voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva	Do roku 2029	MAS HL, OOCR Liptov, SOŠ	Verejné zdroje

POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE

- Zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 188/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z.z.,
- Zákon č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 597/ 2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení.
- Zákon č. 317 2009 Z.z o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 312/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 317/2009 Z.z.,
- Vyhláška MŠ SR 445/2009 Z. z. o kontinuálnom vzdelávaní, kreditoch a atestáciách pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.
- Zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách v z.n.p.
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v z.n.p.
- Zákon č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchrannej službe v z.n.p.
- Zákon č. 666/2004 Z. z. o ochrane pred povodňami v z.n.p.
- Zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení zákona č. 34/2014 Z. z.
- Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- Zákon č.568/ 2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 290/2016 Z.z. o podpore malého a stredného podnikania v z.n.p.
- Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v z.n.p.
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v z.n.p.
- Zákon č. 137/2010 Z.z.. o ovzduší v z.n.p.
- Zákon č. 79/2015 o odpadoch v z.n.p.

- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v z.n.p. a vykonávacia vyhláška č. 24/2003 Z.z.
- Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- Zákon č.91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu v z.n.p.
- Zákon č. 513/1991 Zb. – Obchodný zákonník v z.n.p. (vybrané časti)
- Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v z.n.p.
- Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v z.n.p.
- Zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v z.n.p.
- Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v z.n.p.
- Zákon č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v z.n.p.
- Enviroportál – Informačný portál rezortu Ministerstva životného prostredia SR.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja ŽSK pre roky 2014-2020
- Spoločný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja územia Horného Liptova do roku 2022 (pre 25 obcí regiónu)
- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2018 – 2022
- Stratégia vzdelávania v rezorte pôdohospodárstva SR na roky 2007-2013
- Koncepcia rozvoja pôdohospodárstva SR na roky 2013-2020
- Rezortná koncepcia Environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu do roku 2025
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny do roku 2025
- Stratégia rozvoja lesníctva na Slovensku do roku 2025
- Lesná pedagogika
- Program rozvoja vidieka
- Operačný program Ľudské zdroje, Podpora rozvoja regionálnej a miestnej zamestnanosti
- Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
- Edukačný program Ekofarmy Východná
- Vzdelávacie kurzy Ústavu včelárstva Liptovský Hrádok
- Priority podpory zamestnanosti na rok 2018 pre okres Liptovský Mikuláš

- Výročná správa Katolíckej univerzity v Ružomberku
- Výročná správa Akadémie vzdelávania a mediačného poradenstva n.o. Lipt. Mikuláš
- Ekovýchova NAPANT – juh a sever
- Katalóg rodinných vzdelávacích programov SMOPaJ Liptovský Mikuláš
- Katalóg vzdelávacích programov SMOPaJ pre MŠ a školy
- Vnútorne predpisy posudzovaných základných škôl, stredných odborných škôl a Katolíckej univerzity
- Stratégia cestovného ruchu pre roky 2013-2015
- Správa o činnosti Klaster LIPTOV 2017 a Správa o činnosti OOCR REGION LIPTOV 2017
- Marketingová stratégia Slovenskej Agentúry pre cestovný ruch na roky 2014-2020
- Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2017, časť: Vplyvy hospodárskych odvetví na ŽP, Cestovný ruch
- Stratégia rozvoja CR do roku 2020 - MDVRR SR

PRÍLOHY:

Zoznam príloh:

1. SWOT analýza koncepcie regionálnej výchovy a vzdelávania Horný Liptov do roku 2029 pre identifikované kľúčové odvetvia sociálno-ekonomického rozvoja Horného Liptova
2. Odvetvové stratégie regionálnej výchovy a vzdelávania Horný Liptov do roku 2029
  - a) Stratégia regionálnej výchovy vzdelávania pre odvetvie lesníctva v regióne Horného Liptova do roku 2029
  - b) Stratégia regionálnej výchovy a vzdelávania pre odvetvie poľnohospodárstva v regióne Horného Liptova do roku 2029
  - c) Stratégia regionálnej výchovy a vzdelávania pre odvetvie miestna výroba a služby v regióne Horného Liptova do roku 2029
  - d) Stratégia regionálnej výchovy a vzdelávania pre odvetvie Ochrana a tvorba životného prostredia a ekologické služby v regióne Horného Liptova do roku 2029
  - e) Stratégia regionálnej výchovy a vzdelávania pre odvetvie cestovný ruch, služby cestovného ruchu, voľného času, ochrany pamiatok a kultúrneho dedičstva v regióne Horného Liptova do roku 2029

Prílohy sú umiestnené na www.akademiavzdelavania.eu v elektronickej podobe